

Majandusaasta aruanne

AS HANSABUSS

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2017. a
Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2017. a

Registrikood: 10230847

Aadress: Algi tee 38
10620 Tallinn
Eesti Vabariik

Telefon: +372 6 279 080

Faks: +372 6 713 269

E-mail: info@hansabuss.ee

Interneti kodulehekülg: www.hansabuss.ee

Põhitegevusala: Reisijate vedu bussidega

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	3
KONTSERNI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	7
KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE	7
KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE.....	8
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	9
KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	10
LISAD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE	11
Lisa 1 Üldine informatsioon.....	11
Lisa 2 Raamatupidamise aastaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	13
Lisa 3 Juhtkonna hinnangud.....	26
Lisa 4 Finantsriskide juhtimine	27
Lisa 5 Müügitulu	31
Lisa 6 Tegevuskulude sihtfinantseerimine	31
Lisa 7 Müüdnud kaupade ja teenuste kulud	32
Lisa 8 Turustuskulud	32
Lisa 9 Üldhalduskulud	32
Lisa 10 Personalikulud	32
Lisa 11 Muud äritulud	33
Lisa 12 Muud äriikulud	33
Lisa 13 Finantstulud	33
Lisa 14 Finantskulud	33
Lisa 15 Raha ja raha ekvivalendid	33
Lisa 16 Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	34
Lisa 17 Ettemaksed	34
Lisa 18 Varud	34
Lisa 19 Materiaalne põhivara	35
Lisa 20 Immateriaalne põhivara	39
Lisa 21 Intressikandvad võlakohustised.....	42
Lisa 22 Muud võlad.....	45
Lisa 23 Maksuvõlad	45
Lisa 24 Kasutusrent	45
Lisa 25 Omakapital	46
Lisa 26 Tingimuslikud kohustised	46
Lisa 27 Tehingud seotud osapooltega	47
Lisa 28 Lisainformatsioon kontserni emaettevõtte kohta.....	49

TEGEVUSARUANNE

Hansabuss AS kontsern laienes majandusaastal Läti turul soetades mitmeid ettevõtteid. Majandusaastal omandas Hansabuss AS ettevõtted AIPS SIA (osalus 100%), Viražas SIA (osalus (100%) ja Bauskas AO SIA (osalus 100%). AIPS SIA teenindab peamiselt Bauska linna- ja maakonnaliine, kohalikke kooliliine ning siseriiklikke kaugliine, Virazas SIA pakub busside hooldus- ja remonditeenust ning Bauskas AO SIA opereerib Bauska bussijaama. Lisaks omandas Hansabuss AS läbi Läti tütarettevõtte Tukuma Auto SIA 100% osaluse Ludzas ATU SIA-s. Ludzas ATU SIA pakub bussitranspordi teenuseid peamiselt Ludza linnas ja maakonnas.

Hansabuss AS-i kontserni kuuluvad: emaettevõtte Hansabuss AS ning tütarettevõtted Hansa Bussiliinid AS (osalus 97,3%), Hansabuss Latvia SIA (osalus 100%), Samat AS (osalus 95,1%), AIPS SIA (osalus 100%), Viražas SIA (osalus (100%) ja Bauskas AO SIA (osalus 100%) ja Tukuma Auto SIA (osalus 91,2%) ning viimase tütarettevõtte Tutransauto SIA (osalus 100%) Ludzas ATU SIA (100%).

Majandusaastal parandasid kontserni ettevõtted olemasolevate ärisuundade efektiivsust ja laiendasid tegevust. Osaleti aktiivselt erinevatel veoteenuste hangetel. Investeeringud olid seotud eeltoodud tegevustega.

Sarnaselt eelmistele aastatele mõjutas üldine majanduskeskkond transpordiettevõtete kulu eelkõige läbi töötasu ja sõidukite kütuse hinna. Kütusehindade tõus ja töötasude järjepidev kasv, sh bussijuhtide töötasude muutused mõjutavad otseselt kontserni kasumlikkust. Kontserni ettevõtete müügitulu mõjutab peamiselt turismisektori aktiivsus ja sesoonsus, kõrghooaeg on suvel ja madalhooaeg talvel.

Kontserni ettevõtted osutasid 2017. aastal reisijateveo teenust 12 408 154 (2016: 9 529 207) euro eest, omavalitsuste ja riigieelarvelisi dotatsioone saadi kogusummas 9 049 531 (2016: 5 712 438) eurot. Kaubaveo teenuse tulud olid 2017. aastal 763 829 (2016: 290 670) eurot. Tulud kõrvaltegevustest ulatusid 728 888 (2016: 514 508) euroni.

2017. aastal investeeriti materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse kokku 3 791 802 (2016: 5 176 672) eurot, sellest transpordivahenditesse 3 694 066 (2016: 5 075 392) eurot.

Kontserni keskmine töötajate arv 2017.aastal oli 586 (2016: 361) ja konsolideeritud palgakulud 8 998 426 (2016: 5 973 572) eurot.

Kontserni ettevõtete juhatuse liikmetele arvestati aruandeaastal tasusid kogusummas 285 258 (2016: 158 727) eurot. Nõukogu liikmetele 2016. ja 2017. aastal tasusid ei arvestatud.

Konsolideerimisgrupi tegevust iseloomustavad suhtarvud olid järgmised:

	2017	2016
Võlakordaja	0,71	0,68
VALEM: KOHUSTISED / KOGUVARA		
Lühiajaliste kohustiste kattekordaja	0,91	0,81
VALEM: KÄIBEVARA/ LÜHIAJALISED KOHUSTISED		
EBITDA (eurot)	3 537 227	2 872 656
VALEM: KASUM ENNE INTRESSIKULU, TULUMAKSU JA AMORTISATSIOONIKULU		
EBIT (eurot)	1 065 793	1 328 027
VALEM: KASUM ENNE INTRESSIKULU JA TULUMAKSU		
Netofinantsvõlgnevused NET DEBT (eurot)	11 284 566	9 307 400
VALEM: INTRESSIKANDVAD VÕLAKOHUSTISED - RAHA JA RAHA EKVIVALENDID		

NET DEBT/EBITDA	3,19	3,24
VALEM: NETOFINANTSVÖLGNEVUSED/ KASUM ENNE INTRESSIKULU, TULUMAKSU JA AMORTISATSIOONIKULU		
Võlateeninduse kattekordaja DSCR	1,23	0,99
VALEM: KASUM ENNE INTRESSIKULU, TULUMAKSU JA AMORTISATSIOONIKULU/ LÜHIAJALISED FINANTSVÖLGNEVUSED		

Majandusaasta aruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Finantsaruandlusstandarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Hansabuss AS tegeleb reisijateveoteenuste osutamisega ja *hop-on-hop-off* tüüpi linnaekskursiooniliini City Tour opereerimisega Tallinnas. Lõppenud majandusaastal teenindas ettevõtte reisijaid ca 78 sõidukiga. Ettevõtte konsolideerimata müügitulu oli 5 962 241 (2016: 5 502 226) eurot, millest tulu bussitransporditeenuste müügist moodustas 4 983 417 (2016: 4 724 210) eurot. Hansabuss AS müügituludest 4 409 440 (2016: 3 928 180) eurot moodustavad tulud Eestis.

2017. aastal investeeriti materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse 1 367 696 (2016: 1 831 678) eurot, sellest veeremisse 1 356 618 (2016: 1 824 283) eurot.

AS Hansa Bussiliinid põhitegevusalaks on sõitjatevedu bussidega. 2017. aastal teenindati avaliku liiniveo lepingute alusel maakonnaliine Pärnu maakonna põhjasuunal, Rapla, Võru ja Hiiu maakonnas ning kooliliine Saugas ja Toril. Pärnumaa põhja suunal ning Hiiumaal teenindatakse maakonnaliine avaliku teenuse lepingute alusel kuni 2018. aasta lõpuni. Lisaks teenindame sõitjaid riigisisestel kommertsliinidel ning teostame tellimusvedusid nii Eestis kui ka välisriikides.

2017. aastal oli ettevõtte müügitulu 4 201 759 (2016: 3 940 594) eurot, mis on 7% rohkem võrreldes eelmise majandusaasta tulemusega. Suurim osa tuludest saadi liini- ning tellimusvedudest – kokku 3 890 413 (2016: 3 597 472) eurot. Tulud kõrvaltegevustest ulatusid 311 346 (2016: 343 122) euron. AS Hansa Bussiliinid müügituludest 3 659 533 (2016: 3 456 950) eurot, s.o. 87% moodustavad tulud Eestis.

Omavalitsuste dotatsioone saadi kogusummas 5 378 855 (2016: 5 316 431) eurot.

AS-i Hansa Bussiliinid tulud on suurenenud seoses tellimusvedude mahu suurenemisega 2017. aastal. Samuti on ettevõtte käibele mõju avaldanud Võru maakonna avaliku liiniveo lepingu täitmine alates 2016. aasta teisest kvartalist.

2017. aastal investeeriti põhivahenditesse 463 600 (2016: 1 606 382) eurot.

Põhieesmärkideks 2018. aastal on:

- aktiivne osalemine kõikidel avaliku liiniveo riigihangetel;
- regulaarvedude käibe suurendamine 5-10%;
- tellimusvedude käibe suurendamine 5-10%;
- vananenud veeremi väljavahetamise jätkamine väiksemate ja ökonoomsemate busside vastu;
- uute osakondade töö käivitamine ja integreerimine ettevõtte teiste osakondadega .

Hansabuss Latvia SIA põhitegevuseks on tellimusvedude osutamine Lätis ja välisriikides, *hop-on-hop-off* tüüpi linnaekskursiooniliini Riga City Tour opereerimine Riias ja vähesel määral ka eriotstarbelised kommertsveod. Majandusaastal tehti olulised investeeringud bussiparki, et tagada ettevõtte jätkusuulik äritegevus.

Ettevõtte müügitulu oli 2017.aastal 1 478 228 (2016: 1 106 067) eurot. Hansabuss Latvia SIA müügituludest 1 175 811 (2016: 908 659) eurot moodustavad tulud Lätis.

2017. aastal investeeriti põhivahenditesse 1 096 469 (2016: 237 715) eurot.

Samat AS peamiseks tegevusalaks on ühistransporditeenuse osutamine reisijateveol. Täiendavalt pakub ettevõtte tellimusreise, nii siseriiklikke kui rahvusvahelisi. Sõlmitud on koostöölepinguid erinevate partneritega, mille tulemusel teenindavad AS Samat liine uued autobussid, mis peaks tagama teenuse kõrge kvaliteedi ning mugavuse.

Jaanuarist 2013 jõustunud ja 8 aastat kestva veolepingu alusel teenindab AS Samat Harjumaal lõunasuuna avalikke liine. Avalikest liinidest teenindatakse veel Harju maakonnas Keila linna bussiliine ja Saue valla bussiliine. Lisaks avalikele liinidele teenindatakse kommertsliine ning Saku valla siseliine.

2017. aastal tehti investeeringuid kommertsliine teenindavatesse bussidesse. Liinidele toodi uued Iveco Crossway ja MB Sprinter väikebussid, tõstes sellega teenuse kvaliteeti ja reisijate mugavust teenuse kasutamisel. AS Samat plaanib jätkuvalt laiendada oma tegevust osaledes uutel hangetel ja luues uusi bussiliine. Ettevõtte eesmärgiks on pakkuda reisijatele kiiret, turvalist ja mugavat transportteenust, arendades ja parendades üheskoos reisijatega meie liinivõrku ja toimimist veelgi reisijasõbralikumaks.

2017. aastal oli AS Samat müügitulu 1 209 241 (2016: 1 267 704) eurot, millest enamus teeniti Eestis. Omavalitsuste dotatsioone saadi kogusummas 1 682 677 (2016: 1 535 059) eurot.

2018. aastal jätkatakse reisijateveo teenust pakkumist Harjumaal ning plaanitakse osaleda ka uutel avalikel riigihangetel üle Eesti.

Tukuma Auto SIA osutab reisijateveo teenust Tukumsi maakonnas. 2016. aastal võideti veohanked Salduse ja Kuldiga maakonnas, mille teenindamisega alustati jaanuaris 2017. Lisaks teostatakse linnadevahelist liinivedu ning tellimusvedusid. Veo teostamiseks on ettevõttel ca 68 bussi. Bussipargi täiendamiseks investeeriti majandusaastal 245 390 (2016: 1 706 430) eurot.

2017. aastal oli ettevõtte müügitulu 969 055 (2016: 564 523) eurot, omavalitsuste dotatsioone saadi kogusummas 1 388 244 (2016: 668 555) eurot.

2017. aastal uuendati autoparki, võeti kasutusrenti 6 uut veokit ning müüdi vanad haagised ja veokid. Läbi tütarettevõtte Tutransauto SIA osutatakse 12 veokiga kaubaveo teenust Baltikumis, Venemaal ja Euroopa riikides. Tutransauto SIA müügitulu oli 2017. aastal 763 829 (2016: 902 639) eurot.

Detsembris 2017 omandas Tukuma Auto SIA Ludza linnas ja maakonnas liiniveo teenuse osutamisega tegeleva ettevõtte Ludzas ATU SIA (ostetud osalus 100%). Alates 01.01.2018 jõustus uus liinide teenindamise veoleping, mille tingimuste kohaselt uuendas ettevõtte täielikult oma bussipargi. Ettevõtte konsolideeritakse kontserni alates 01.01.2018.

AIPS SIA, Virāžas SIA ja Bauskas AO SIA

Juunis 2017 omandas Hansabuss AS Lätis ettevõtted AIPS SIA, Virāžas SIA ja Bauskas AO SIA. Ettevõtted konsolideeritakse kontserni alates 01.07.2017.

AIPS SIA teenindab peamiselt Bauska linna- ja maakonnaliine, kohalikke kooliliine ning siseriiklikke kaugliine, Virāžas SIA pakub busside hooldus- ja remonditeenust ning Bauskas AO SIA opereerib Bauska bussijaama.

AIPS SIA, Viražas SIA ja Bauskas AO SIA müügitulu oli 2017. aastal kokku oli 1 192 996 eurot ja omavalitsuste dotatsioonid 1 112 107 eurot, millest kontserni aruandesse on konsolideeritud müügitulu 600 107 eurot ja omavalitsuse dotatsioone 599 755 eurot.

2017. aastal optimeeriti ettevõtete tööprotsesse kasutades ära omavahelist sünergiat, vähendati töötajate arvu ca 35 %, loobuti ettevõtte põhitegevusega mitteseotud tegevussuundadest. 2018. aastal on plaanis nende tegevustega jätkata. Ees ootab üleminek ühisele raamatupidamise- ja logistikaprogrammile saavutamaks andmete ja aruandluse ning logistikute töö paremat kvaliteeti.

Kontserni plaanid järgmiseks majandusaastaks

2018. aasta põhilisteks väljakutseteks on ettevõtte tegevusstabiilsuse tagamine tihedas konkurentsisis ja muutuvas väliskeskkonnas. Erilist tähelepanu pööratakse töötajate kompetentside arendamisse ning müügi- ja turunduse protsessidesse.

/Allkirjastatud digitaalselt/

Henri Aaslav-Kaasik
Juhatuse liige

KONTSERNI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE

(eurodes)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	Lisad
Müügitulu	13 900 871	10 334 385	5
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	9 049 531	5 712 438	6
Müüdud kaupade ja teenuste kulu	-19 204 105	-12 630 484	7, 10
Brutokasum	3 746 297	3 416 339	
Turustuskulud	-182 913	-180 274	8
Üldhalduskulud	-2 924 415	-2 634 145	9, 10
Muud äritulud	674 587	787 853	11
Muud ärikulud	-247 763	-61 746	12
Kasum äritegevusest	1 065 793	1 328 027	
Finantstulud	24 572	30 702	13
Finantskulud	-236 184	-153 103	14
Aruandeperioodi kasum enne maksustamist	854 181	1 205 626	
Tulumaks	-8 631	0	
Aruandeperioodi puhaskasum	845 550	1 205 626	
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist	827 966	1 213 864	
Vähemusosanike osa puhaskasumist	17 584	-8 238	
Muu koondkasum			
Summad, mida ei saa tulevikus klassifitseerida kasumi-aruandesse:			
Materiaalse põhivara ümberhindlus	2 076	0	
Aruandeperioodi muu koondkasum kokku	2 076	0	
Aruandeperioodi koondkasum	847 626	1 205 626	
Emaettevõtte omanike osa koondkasumist	829 859	1 213 864	
Vähemusosanike osa koondkasumist	17 767	-8 238	

Lehekülgedel 11-52 esitatud lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE

(eurodes)

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>	Lisad
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	2 200 125	1 268 267	15
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	2 346 695	1 901 872	16
Ettemaksed	345 147	762 386	17
Varud	205 441	163 692	18
Käibevara kokku	5 097 408	4 096 217	
Põhivara			
Pikaajalised nõuded	1 481 960	1 356 960	
Materiaalne põhivara	16 020 430	13 034 878	19
Immateriaalne põhivara	410 690	247 767	20
Põhivara kokku	17 913 080	14 639 605	
VARAD KOKKU	23 010 488	18 735 822	
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL			
Lühiajalised kohustised			
Intressikandvad võlakohustised	2 876 812	2 903 442	21
Muud võlad	2 092 277	1 648 093	22
Ettemaksed	12 264	24 084	
Maksuvõlad	644 341	451 865	23
Lühiajalised kohustised kokku	5 625 694	5 027 484	
Pikaajalised kohustised			
Intressikandvad võlakohustised	10 607 879	7 672 225	21
Pikaajalised kohustised kokku	10 607 879	7 672 225	
Kohustised kokku	16 233 573	12 699 709	
Omakapital			25
Vähemusosalus	323 442	314 937	
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital			
Aksiakapital	76 800	76 800	
Kohustuslik reservkapital	7 680	7 680	
Põhivara ümberhindluse reserv	1 190 096	1 321 320	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (- kahjum)	4 350 931	3 101 512	
Aruandeaasta kasum	827 966	1 213 864	
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	6 453 473	5 721 176	
Omakapital kokku	6 776 915	6 036 113	
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU	23 010 488	18 735 822	

Lehekülgedel 11-52 esitatud lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

(eurodes)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	Lisad
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (-kahjum)	1 065 793	1 328 027	
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	2 387 470	1 482 537	19, 20
Kasum (kahjum) põhivara müügist ja mahakandmisest	96 661	59 939	11, 12
Soodusostu kasum tütarettevõtete soetusest	-396 141	-714 875	20
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	57 760	-657 832	
Varude muutus	18 265	-9 177	
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	134 673	244 926	
Makstud ettevõtte tulumaks	-8 122	0	
Rahavood äritegevusest kokku	3 356 359	1 733 545	
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-1 226 163	-3 787 170	19, 20
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük	712 531	385 843	19, 20
Tütarettevõtete soetus	-962 337	-1 020 000	20
Soetatud tütarettevõtete raha ja ekvivalentide jääk soetuse hetkel	62 064	538 031	
Antud laenud	-131 626	-474 243	
Antud laenude tagasimaksed	10 333	52 266	
Saadud intressid	5 410	21 625	
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-1 529 788	-4 283 648	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Arvelduskrediidi muutus	-63 411	150 000	21
Saadud laenud	1 148 000	1 197 000	
Laenude tagasimaksed	-287 714	-239 100	
Laekumised kapitalirendi refinantseerimise tehingutest	1 404 963	4 040 313	21
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-2 866 286	-1 863 087	
Makstud intressid	-229 009	-145 463	
Makstud dividendid	0	-114 154	
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-893 457	3 025 509	
Rahavood kokku	933 114	475 406	
Raha ja raha ekvivalendid:			
perioodi alguses	1 268 267	794 872	
suurenemine (- vähenemine)	933 114	475 406	
valuutakursi muutuste mõju	-1 256	-2 011	
perioodi lõpus	2 200 125	1 268 267	15

Lehekülgedel 11-52 esitatud lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)

	Aksia- kapital	Kohustuslik reserv- kapital	Põhivara ümber- hindluse reserv	Valuuta- kursi muutuste reserv	Jaotamata kasum	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	Mitte- kontrollitav osalus	Omakapital kokku
Seisuga 31.12.2015	76 800	7 680	1 421 941	0	3 000 891	4 507 312	116 772	4 624 084
Aruandeaasta kasum	0	0	0	0	1 213 864	1 213 864	-8 238	1 205 626
Aruandeaasta koondkasum kokku	0	0	0	0	1 213 864	1 213 864	-8 238	1 205 626
Valutakursi ümberhindlusereservi mahakandmine	0	0	0	0	0	0	0	0
Põhivara reservi mahakandmine	0	0	-100 621	0	100 621	0	0	0
Tehingud osanikega, otse omakapitalis kajastatult								
Dividendid	0	0	0	0	0	0	0	0
Muutus tütarettevõtete soetusest	0	0	0	0	0	0	206 403	206 403
Tehingud osanikega kokku, otse omakapitalis kajastatult	0	0	0	0	0	0	206 403	206 403
Seisuga 31.12.2016	76 800	7 680	1 321 320	0	4 315 376	5 721 176	314 937	6 036 113
Aruandeaasta kasum	0	0	0	0	827 966	827 966	17 584	845 550
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	1 893	0	0	1 893	183	2 076
Aruandeaasta koondkasum kokku	0	0	1 893	0	827 966	829 859	17 767	847 626
Põhivara reservi mahakandmine	0	0	-133 117	0	133 117	0	2 250	2 250
Tehingud osanikega, otse omakapitalis kajastatult								
Muutus tütarettevõtete soetusest	0	0	0	0	-97 562	-97 562	-11 512	-109 074
Tehingud osanikega kokku, otse omakapitalis kajastatult	0	0	0	0	-97 562	-97 562	-11 512	-109 074
Seisuga 31.12.2017	76 800	7 680	1 190 096	0	5 178 897	6 453 473	323 442	6 776 915

Täpsem informatsioon omakapitali komponentide kohta on avalikustatud lisas 25.

Lehekülgedel 11-52 esitatud lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

LISAD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Lisa 1 Üldine informatsioon

Hansabuss AS (edaspidi ka „kontsern“) on Eesti Vabariigis registreeritud äriühing (registrikood 10230847, aadress: Algi tee 38, Tallinn), kes tegeleb bussidega reisijateveo teenuse osutamisega põhiliselt tellimus- ja kommertsvedude sektoris, aga ka hop-on-hop-off tüüpi linnaekskursiooniliini Tallinn City Tour opereerimisega.

Kontserni kuuluvad lisaks Hansabuss AS-le tütarettevõtted Hansa Bussiliinid AS (osalus 97,3%), Hansabuss Latvia SIA (osalus 100%), Samat AS (osalus 95,1%), AIPS SIA (osalus 100%), Bauskas AO SIA (osalus 100%) ja Virāzas SIA (osalus 100%) ja Tukuma Auto SIA (osalus 91,2%) ning viimase tütarettevõtte Tutransauto SIA (osalus 100%) ja Ludzas ATU SIA.

Hansa Bussiliinid AS põhiliseks tegevusvaldkonnaks on avaliku liiniveo teenuse osutamine, aga pakutakse ka kommerts- ja tellimusvedude teenust.

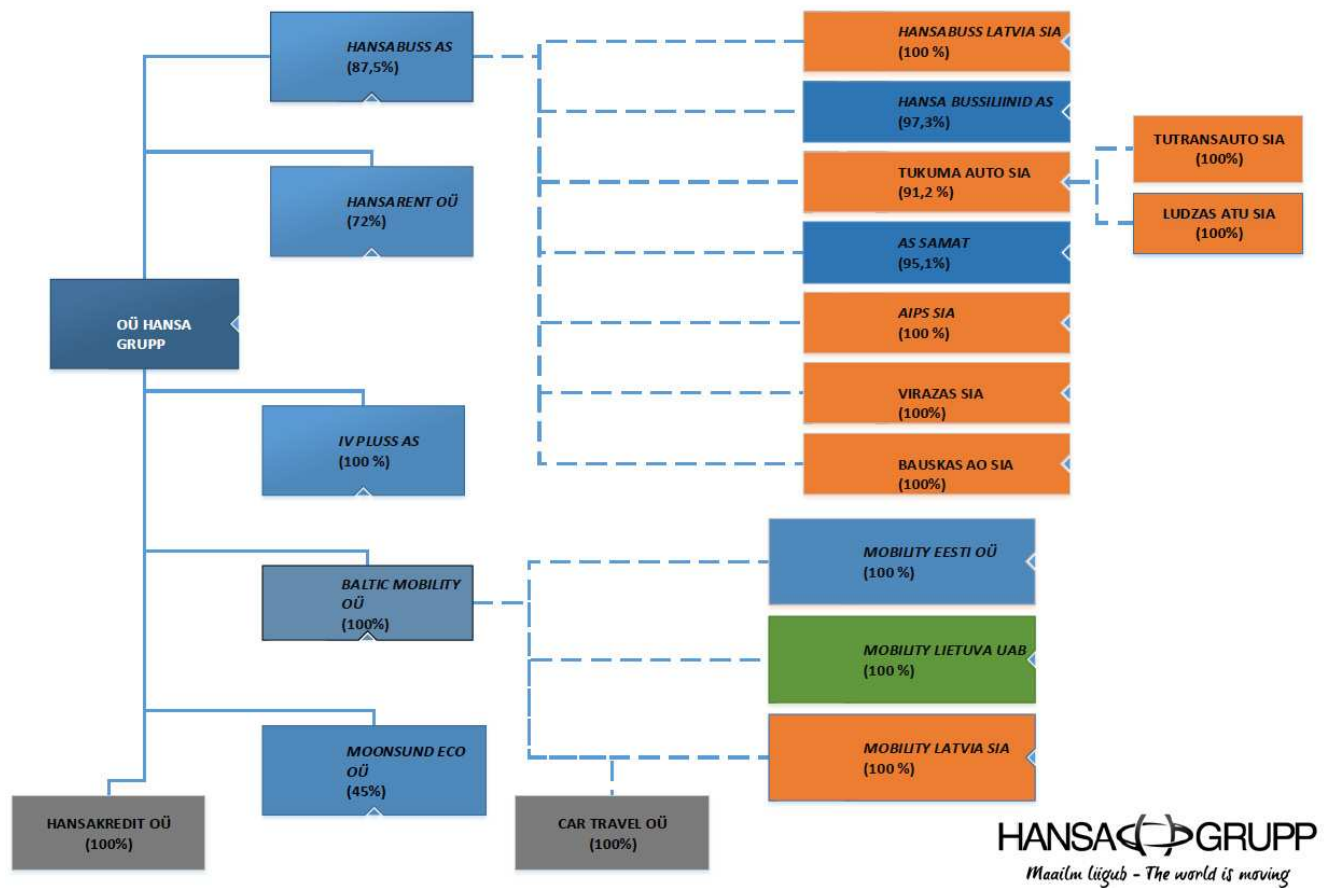
Hansabuss Latvia SIA põhitegevuseks on tellimusvedude osutamine Lätis, hop-on-hop-off tüüpi linnaekskursiooniliini Riga City Tour opereerimine Riias ja vähesel määral ka eriotstarbelised kommertsveod.

Samat AS, Tukuma Auto SIA, AIPS SIA ja Ludzas ATU SIA peamiseks tegevusalaks on ühistransporditeenuste osutamine reisijateveol. Täiendavalt pakutakse nii siseriiklikke kui rahvusvahelisi tellimusreise.

Tutransauto SIA osutab veokitega kaubaveo teenust, Virāzas SIA pakub busside hooldus- ja remonditeenust ning Bauskas AO SIA opereerib Bauska bussijaama.

Kontserni emaettevõtja aktsionärid on Hansa Grupp OÜ (endise nimega kuni 15.06.2018 NTH Holding OÜ) (osalus 87,5 %) ja Maleril OÜ (osalus 12,5%).

Hansabuss AS emaettevõtte Hansa Grupp OÜ konsolideerimisgruppi kuuluvad bilansipäeva seisuga järgmised ettevõtted:

Majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud 31.12.2017 lõppenud perioodi kohta.

Lisa 2 Raamatupidamise aastaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Hansabuss AS-i raamatupidamise aastaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega (International Financial Reporting Standards - IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (edaspidi EL IFRS). Käesolev raamatupidamise aastaruanne on koostatud ja kinnitamiseks esitatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses ja äriseadustikus sätestatud nõuete kohaselt ja kohustuste täitmiseks.

Hansabuss AS-i 31.12.2017 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaruanne on allkirjastatud juhatuse liikme poolt. Eesti Vabariigi äriseadustiku nõuete kohaselt kinnitatakse juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruanne aktsionäride koosolekul. Käesolev raamatupidamise aastaruanne on aktsionäride poolt kinnitatava konsolideeritud majandusaasta aruande osaks ning kasumi jaotamise otsustamise üheks aluseks. Aktsionäridel on õigus juhatuse koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruannet mitte kinnitada ning nõuda uue aruande koostamist.

Raamatupidamise aastaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetel.

Uued Rahvusvahelise Finantsaruandluse Standardid, avaldatud standardite muudatused ning Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) tõlgendused

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid ettevõttele kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017:

“Avalikustamise projekt” – IAS 7 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2017 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Muudetud standard IAS 7 nõuab finantseerimistegevusest tekkinud kohustiste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste avalikustamist.

Vastavalt standardi nõuetele on aastaruandes avalikustatud informatsioon võlakohustiste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste kohta (Lisa 21). Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuarist 2018 algaval aruandeaastal, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

Uued standardid ja tõlgendused

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused, mis muutuvad kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2018 või hilisematel perioodidel ja mida ettevõtte ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9, „Finantsinstrumendid“: klassifitseerimine ja mõõtmine (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

- Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast – varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande, ja varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.
- Võlainstrumenti klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei

sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks derivatiivid). Varjatud („embedded“) derivatiive ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

- Omakapitaliinstrumendid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.
- Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustiste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustiste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.
- IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediitikvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikas tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetel tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediidikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediidikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas.
- Riskimaandamisarvestuse nõudeid muudeti, et siduda raamatupidamisarvestus paremini riskijuhtimisega. Standard pakub ettevõtetele arvestuspõhimõtte valikut rakendada kas IFRS 9 riskimaandamisarvestuse nõudeid või jätkata IAS 39 rakendamist kõikidele riskimaandamisinstrumentidele, kuna standard ei käsitle hetkel makro-riskimaandamisarvestust.

Kontserni hinnangul ei avalda standardi rakendumine olulist mõju finantsaruannetele, kuna kontserni ettevõtetel puuduvad sellised finantsvarad, mille kajastamist nimetatud muudatus mõjutaks; samuti ei ole ajalooliselt olulisi krediidikahjusid, mida uue standardi järgi peaks kajastama oodatava krediidikahjumi mudeli kohaselt ja tingiksid hinnanguliste krediidikahjude kohest kajastamist või eeldaksid riskimaandamise instrumentide kasutamist.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatus standardi IFRS 15 jõustamise osas (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid.

Kontsern on teostanud mõjuanalüüsi ja hinnanud, et standardi rakendumine ei avalda olulist mõju finantsaruannetele nii hetkel kehtivate kui ka uute sõlmitavate lepingute alusel, kuna kontserni ettevõtete põhitulu teenitakse sõitjate bussiveoteenuse osutamise ja sellega seotud lisateenuste osutamisega ning sisuliselt on tegemist samaliigiliste teenustega, mille hinnad määratakse pikaajaliste lepingute või hinnakirja alusel ja mille muutumise risk on minimaalne.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatused (rakendub 01.jaanuaril.2018).

Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõtte on müügitehingu põhiosutaja (principal) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav kauba või teenuse pakkumise korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu litsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetsel ajahetkel või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel.

Kontserni hinnangul standardi rakendumisel oluline mõju finantsaruandele puudub.

IFRS 16 „Rendilepingud“ (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Uus standard sätestab rendilepingute arvele võtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad

- (a) arvele võtma varad ja kohustised kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning
- (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadele varadele ja intressikulu rendikohustistelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Kontsern rakendab IFRS 16 alates 01.01.2019, mistõttu ei ole veel ülemineku meetodit otsustatud.

Kontsern on mõju hindamiseks kasutanud hetkel kehtivaid rendilepinguid, mille alusel kasvab muudatuse rakendamisel varade maht ettevõtte bilansis seisuga 31.12.2018 hinnanguliselt 1 410 193 euro võrra ning kohustiste maht kasvab hinnanguliselt samuti 1 410 193 euro võrra. Muudatus ei mõjuta kehtivate laenulepingute eritingimusi ja nende täitmist; samuti ei kavanda kontsern rendilepingute mahu ja tingimuste olulisi muudatusi lähiaastatel, mis võiks kontserni finantstulemustele mõjuda.

Muudatused arvestuspõhimõtetes

Majandusaasta raamatupidamise aruanne on koostatud järjepidevuse ja võrreldavuse põhimõtete alusel, mis tähendab, et kontsern järgib samu raamatupidamispõhimõtteid ja esitusviisi.

Raamatupidamispõhimõtteid ja esitusviisi muudetakse üksnes juhul, kui seda nõutakse uute või muudetud Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standardite (International Financial Reporting Standards - IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (edaspidi EL IFRS) ja nende tõlgenduste kohaselt või kui uus raamatupidamispoliitika ja/või esitusviis annab objektiivsema ülevaate ettevõtte finantsseisundist, finantstulemustest ja rahavoogudest.

Õiglase väärtuse kindlaksmääramine

Mitmed kontserni arvestus- ja avalikustamispõhimõtted nõuavad nii finants- kui ka mittefinantsvarade ja –kohustiste õiglase väärtuse kindlaksmääramist. Õiglase väärtus määratakse kindlaks mõõtmise ja/või avalikustamise eesmärgil. Täiendavat teavet õiglase väärtuse määramisel aluseks võetud eelduste kohta leiab vastavat vara või kohustist käsitlevast lisast. Vara või kohustise õiglase väärtuse mõõtmisel kasutab kontsern jälgitavaid turuandmeid nii palju kui võimalik.

Õiglased väärtused on liigitatud õiglase väärtuse hierarhia erinevatesse tasemetesse lähtudes hindamistehnikate kasutatud sisenditest:

- 1. tase: identsete varade või kohustiste noteeritud (korrigeerimata) hinnad aktiivsetel turgudel.
- 2. tase: muud sisendid kui 1. tasemes sisalduvad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustise kohta jälgitavad kas otse (st hindadena) või kaudselt (st on tuletatud hindadest).
- 3. tase: vara või kohustise kohta kasutatud sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid).

Konsolideerimis põhimõtted, äriühenduste ja tütarettevõtete kajastamine

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle kontsernil on kontroll. Kontsern kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada seda kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Kõik tütarettevõtted on kontserni aastaaruandes konsolideeritud.

Tütarettevõtte on kontserni raamatupidamise aastaaruandes konsolideeritud alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni. Kontsern kasutab äriühenduste kajastamisel omandamismeetodit. Tütarettevõtte ostmisel üleantud tasu koosneb üleantud varade, omandaja poolt võetud kohustiste ja kontserni poolt emiteeritud omakapitaliinstrumentide õiglastest väärtustest. Üleantud tasu sisaldab ka tingimusliku tasu kokkuleppest tuleneva vara või kohustise õiglast väärtust. Omandamisega seotud kulutused kajastatakse kuluna. Omandatud eristatavad varad ja kohustised ning tingimuslikud kohustised võetakse ostukuupäeval arvele nende õiglastes väärtustes. Iga äriühenduse puhul teeb Kontsern valiku, kas kajastada mittekontrolliv osalus omandatavas ettevõttes õiglases väärtuses või mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatavast eristatavast netovarast.

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõttes oleva mitte-kontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab kontserni osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustistes, kajastatakse vahe firmaväärtusena. Kui eelnimetatud summa on soodusostude puhul väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovarade õiglase väärtus, kajastatakse vahe koheselt kasumiaruandes.

Konsolideeritud finantsaruandes on rida-realt konsolideeritud kõigi emaettevõtte kontrolli all olevate tütarettevõtete finantsnäitajad. Kontserni kuuluvate ettevõtete omavaheliste tehingute tulemusena tekkinud saldod, tehingud ning realiseerumata kasumid ja kahjumid on konsolideeritud aastaaruandes elimineeritud, samuti on elimineeritud realiseerumata kahjumid, välja arvatud kui kahjumit ei saa katta.

Kõikide kontserni kuuluvate ettevõtete arvestuspõhimõtted on kooskõlas kontserni arvestuspõhimõtetega. Vajadusel on tütarettevõtete arvestuspõhimõtteid muudetud kindlustamaks vastavust kontserni arvestuspõhimõtetele.

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruannetes kajastatakse investeeringuid tütarettevõtetesse soetusmaksumuses, millest on vajadusel maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Arvestus- ja esitlusvaluuta

Raamatupidamise aastaaruanne esitatakse eurodes, mis on ettevõtte esitlus- ja arvestusvaluutaks. Kõik arv näitajad on ümardatud lähima täiseuroni.

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamine

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtivad Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised hinnatakse bilansipäeva seisuga ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtiva Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

Ümberhindamise tulemusena saadud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes, kusjuures ärituludes ja -kuludes kajastatakse valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on seotud tarnijate ja ostjate arveldustega; muud välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud finantstuludes ja -kuludes.

Tulu kajastamine

Müügitulu kajastatakse sellisel määral, kui võrd on tõenäoline, et kontsern saab sellest majanduslikku kasu ja müügitulu saab usaldusväärselt mõõta. Müügitulu mõõdetakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel. Kui tasumine toimub tavatingimustest pikema perioodi jooksul, kajastatakse tulu saadava tasu nüüdiseväärtuses.

Müügitulu kajastatakse alljärgnevate kriteeriumite alusel:

- Müügitulu muude teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.
- Müügitulu tellimusveo teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.
- Müügitulu piletite müügist ja avaliku liiniveo teenuse osutamisest vastavalt lepingutele kajastatakse teenuse osutamisel koondarvel perioodi lõpus. Arveldusperioodi pikkus reeglina on üks kuu.
- Piletite ja veoteenuse müük, mis on seotud veel väljumata reisidega kajastatakse majandusaasta aruandes ettemaksetena.
- Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt lähtudes lepingulisest intressimäärast.

Dividenditulu kajastatakse vastavalt nõudeõiguse tekkimisele.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendina kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga) soetatud kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassas ja panga arvelduskontodel olev raha, tähtajalised deposiidid ning intressiturufondi osakud.

Rahavoogude aruanne

Rahavood äritegevusest on kajastatud kaudsel meetodil - rahavoogude leidmisel on korrigeeritud ärikasumit äritegevusega seotud käibevarade ja lühiajaliste kohustise saldode muutustega ning elimineeritud mitterahaliste tehingute mõju.

Investeeringis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Finantsvarad

Kõik finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab ka kõiki finantsvara soetamisega otseselt

kaasnevaid kulutusi, sealhulgas tasud vahendajatele ja nõustajatele, tehinguga kaasnevad mittetagastatavad maksud ja muud sarnased kulutused, v.a. selliste finantsvarade, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande, soetamisega seotud kulutused.

Kõik tavapärastel turutingimustel toimuvad finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse nende tehingute tehingupäeval, s.t. päeval, mil kontsern võtab endale kohustuse (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks. Tavapärasel turutingimustel toimuvaks nimetatakse selliseid oste ja müüke, mille puhul ostetava või müüdava finantsvara üleandmine müüjalt ostjale toimub antud turul väljakujunenud või vastavate turegulegatsioonidega nõutud perioodi jooksul.

Pärast algset arvele võtmist kajastatakse kõiki finantsvarasid õiglasel väärtuses, v.a.:

- nõuded teiste osapoolte vastu, mida kontsern ei ole soetanud edasimüügi eesmärgil ja lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud – kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- investeeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (k.a. selliste varadega seotud tuletisinstrumentid) – kajastatakse soetusmaksumuses.

Nõuded ja lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud

Nõuded teiste osapoolte vastu, mida ei ole soetatud edasimüügiks, ja lunastustähtajani hoitavad finantsvarad kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, kusjuures arvesse võetakse igasugune soetamisel tekkinud diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse alla juhul, kui on tõenäoline, et nende kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus. Korrigeeritud soetusmaksumusel kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus diskonteerituna esmasel kajastamisel fikseeritud efektiivse intressimääraga. Äritegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes ärikuluna real „mitmesugused tegevuskulud” ning investeerimistegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna.

Individuaalselt oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse iga objekti jaoks eraldi. Nõudeid hinnatakse alla, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine. Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse kasumiaruandes real „Mitmesugused tegevuskulud“. Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus bilansist välja.

Varem alla hinnatud nõude laekumisel või muude sündmuste korral, mis näitavad, et allahindlus ei ole enam põhjendatud, kajastatakse allahindluse tühistamine kasumiaruandes selle kulu vähendusena, kus allahindlus algselt kajastati.

Intressitulu nõuetelt kajastatakse kasumiaruandes real ”finantstulud”.

Soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad

Soetusmaksumuses kajastatavaid finantsvarasid tuleb hinnata alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui viimane on finantsvara bilansilisest maksumusest madalam. Soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast eeldatavasti tulevikus saadavad rahavood diskonteerituna turu keskmise tulusemääraga sarnaste finantsvarade suhtes. Finantsvara allahindlus kajastatakse

kasumiaruandes finantskuluna. Soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade allahindlust hiljem ei tühistata.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui kontsern kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast, ostuga kaasnevast tollimaksust, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega otseselt seotud veokuludest, millest on maha arvatud hinnaalandid.

Varude soetusmaksumuse kindlaks määramisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtuse hinnang on varude hinnanguline müügihind, mis põhineb kõige usaldusväärsematel andmetel, mis olid hinnangu tegemise ajal kättesaadavad. Samas võib tegelik müügihind tehingu toimumise hetkel hinnangust erineda. Varude allahindluse vajadus ja ulatus määratakse kindlaks järgmiselt: tooraine ja materjal ilma tuleviku kasutuseta hinnatakse alla. Hinnanguid ja nende aluseks olevaid eeldusi vaadatakse pidevalt üle. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes real "müüdud toodangu kulu".

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid maksumusega alates 640 eurost ja kasuliku elueaga üle ühe aasta. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 640 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudena) ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-liselt kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslike inventaride üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Omatarbeks ehitatud materiaalse põhivara finantseerimiseks võetud laenu kasutuse kulutused (s.h. lepingu sõlmimise tasu amortisatsioon, intressid), mis on arvestatud alates ehitustegevuse algusest kuni valmis vara vastuvõtmiseni, kajastatakse materiaalse põhivara soetusmaksumuse osana.

Materiaalse põhivara edasine kajastamine:

- Maa ja ehitised ning transpordivahendid ümberhindluse meetodil
- Muu põhivara soetusmaksumuse meetodil, millest on maha arvatud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Maa ja ehitised ning transpordivahendid

Maa ja ehitised ning transpordivahendid kajastatakse pärast esmast arvelevõtmist ümberhinnatud väärtuses, mis on vara õiglane väärtus ümberhindamise kuupäeval, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja hilisemast (vara) väärtuse langusest tingitud kahjum.

Põhivara ümberhindlusi tehakse piisava regulaarsusega vastavalt vajadusele, et bilansipäeval põhivara õiglane väärtus ja bilansiline jääkmaksumus oluliselt ei erineks. Hindamine tehakse igale objektile individuaalselt, mitte kogumile tervikuna. Iga konkreetse põhivara objektiga seotud ajaloolised allahindlused ja omakapitali reservid peavad olema jälgitavad, seetõttu peetakse kogu arvestust individuaalselt iga objekti kohta eraldi.

Maa ja ehitiste hindamised viiakse läbi sõltumatute kinnisvaraekspertide poolt. Transpordivahendite põhivaragrupi ümberhindluse viib läbi kontserni juhtkond.

Kontsern kasutab ümberhindluse läbiviimisel akumulieeritud kulumi elimineerimise põhimõtet, varasem akumulieeritud kulum tühistatakse ümberhindluse kuupäeval ning varaobjekti senine soetusmaksumus asendatakse tema õiglase väärtusega ümberhindluse kuupäeval.

Kui põhivara õiglase väärtus on võrreldes vara bilansilise jääkmaksumusega kasvanud, hinnatakse põhivara üles tema õiglasele väärtusele.

Üleshindlus kajastatakse ümberhindlusreservis muu koondkasumi hulgas (omakapitalis ümberhindluse reservis). Suurenemist kajastatakse kasumiaruandes ulatuses, mil see katab sama vara ümberhindlusest eelnevalt kasumiaruandes kajastatud väärtuse vähenemisest tulenenud kahjumeid. Väärtuse vähenemisel vähendatakse konkreetse vara varasema üleshindluse ulatuses ümberhindluse reservi ja seda ületavad allahindluse summad kajastatakse jooksva aasta kasumiaruandes.

Ümberhindluste vahepealsel ajal ümberhinnatud vara amortiseeritakse samade põhimõtete ja reeglite alusel nagu soetusmaksumuse meetodil kajastatavat põhivara.

Muu põhivara

Muu materiaalsed põhivara kajastatakse edaspidi bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

Ümberhindluse reserv

Ümberhindluse tulemusena moodustatakse põhivara ümberhindluse reserv. Põhivara arvel oleku ajal ümberhindluse reservi ei amortiseerita, vaid kantakse selle jääk täies ulatuses alles põhivara müügil või mahakandmisel eelmiste perioodide jaotamata kasumisse.

Amortisatsiooniarvestus

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Olulise lõppväärtusega varaobjektidele määratakse konkreetne lõppväärtus. Vara kasuliku eluea jooksul amortiseeritakse kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vaheline osa.

Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast. Amortisatsioonimäärad aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Maa	ei amortiseerita
Hooned ja ehitised	2-20%
Masinad ja seadmed	8-20 %
Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	10-40 %

Vara amortiseerimine lõpetatakse kui vara lõppväärtus, milleks on summa, mida kontsern saaks vara võõrandamisel täna, juhul kui vara oleks sama vana ja samas seisukorras, nagu ta on eeldatavasti tema kasuliku eluea lõppedes, ületab tema bilansilist jääkmaksumust.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt.

Põhivarade hilisemate kulutuste kajastamine

Arvelevõetud materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid:

- on tõenäoline, et kontsern saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning
- nende soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

Varade kaetav väärtus

Materiaalse põhivara bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib kontsern läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse see vara või raha genereeriva üksuse moodustavad varad alla kuni kaetava väärtuseni, milleks on kas sellest varast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus (ehk kasutusväärtus) või selle vara õiglase väärtus, mida on vähendatud müügiikulutustega, olenevalt kumb on kõrgem. Vara õiglase väärtuse määramisel kasutatakse vajadusel kontserniväliste ekspertide abi. Allahindlus kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruande real „põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus”.

Kui hiljem vara kaetav väärtus on tõusnud üle vara bilansilise väärtuse, siis allahindlus tühistatakse ja suurendatakse vara bilansilist väärtust, kuid mitte suurema summani, kui bilansilise väärtuseni, mis varal oleks, kui allahindlust ei oleks tehtud. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus kajastati ka varasem allahindlus.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui kontsern ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, kasumiaruandes real ”muud äritulud” või ”muud ärikulud”.

Firmaväärtus

Firmaväärtus kajastatakse algselt tema soetusmaksumuses, milleks on positiivne vahe omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud vara, kohustiste ja tingimuslike kohustiste õiglase väärtuse vahel omandamise kuupäeval. Edasisel kajastamisel mõõdetakse firmaväärtust tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Firmaväärtuse osas viiakse vähemalt kord aastas või sagedamini, kui sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et firmaväärtuse bilansiline väärtus võib olla vähenenud, läbi vara väärtuse languse test.

Väärtuse languse testimise eesmärgil on äriühendusest tekkinud firmaväärtused jagatud ettevõtte nendele raha genereerivatele üksustele, mis peaksid saama konkreetsest äriühendusest majanduslikku kasu, või selliste üksuste gruppidele. Firmaväärtuse jagamisel raha genereerivatele üksustele lähtutakse ettevõtte sisemisest aruandlusest – firmaväärtus jagatakse madalaimale tasemele, kus seda jälgitakse ettevõtte juhtkonna poolt sisemises aruandluses.

Väärtuse langus määratakse kindlaks firmaväärtusega seotud raha genereeriva üksuse kaetava väärtuse hindamise teel. Kui raha genereeriva üksuse kaetav väärtus on väiksem kui tema bilansiline väärtus, siis kajastatakse väärtuse langusest tulenev kahjum. Allahindlusest tulenev kahjum kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes real ”põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus”. Kui hiljem firmaväärtuse kaetav väärtus tõuseb üle selle bilansilise väärtuse, siis allahindlusi ei tühistata.

Muu immateriaalne põhivara

Äriühendustest eraldi omandatud immateriaalsed varad võetakse arvele ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on ettevõtte poolt kontrollitav;
- on tõenäoline, et kontsern saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalsed varad, mis on omandatud läbi äriühenduse, võetakse arvele firmaväärtusest eraldi, kui need varaobjektid on eraldatavad või on tekkinud lepingulistest või muudest juriidilistest õigustest ja nende õiglast väärtust saab omandamise kuupäeval usaldusväärselt hinnata.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Immateriaalsete varade puhul hinnatakse, kas tegemist on piiratud või määramata kasuliku elueaga varaga. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset amortisatsiooni meetodit. Amortisatsioonimäärad aastas on järgmised:

Ostetud litsentsid, kaubamärgid jne. 20-33%

Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse vara amortisatsiooni kulu kajastatakse kasumiaruandes real "põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus". Piiratud elueaga immateriaalsete varade amortisatsiooniperioodi ja -meetodit vaadatakse üle iga majandusaasta lõpul. Muutused eeldatavas kasulikus elueas või vara tulevase majandusliku kasu ajalisel struktuuris kajastatakse vastavalt kui muutusi amortisatsiooni-perioodis ja -meetodis ehk kui muutust raamatupidamislikes hinnangutes.

Kui on asjaolusid, mis viitavad, et piiratud elueaga immateriaalse vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse, siis viiakse läbi vara väärtuse languse test ja vajadusel hinnatakse vara alla tema kaetavale väärtusele.

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete varade osas viiakse iga aastal kas iga varaobjekti või siis raha genereeriva üksuse osas läbi väärtuse languse test. Selliseid immateriaalseid varasid ei amortiseerita. Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete varade kasulik eluiga vaadatakse üle iga aastal veendumaks, et tegemist on endiselt määramata kasuliku elueaga. Kui eluea määramatus on muutunud, siis kajastatakse muutust kasulikus elueas edasiulatuvalt.

Finantskohustised

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustise eest saadud tasu õiglane väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustisi nende korregeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära.

Finantskohustistega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real "finantskulud", v.a. need intressikulud, mis on seotud omatarbeks ehitatava materiaalse põhivara finantseerimisega.

Finantskohustise kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Võlad töövõtjate ees

Võlad töövõtjate ees sisaldavad töölepingutest tulenevat kohustist tasu osas, mida arvestatakse aruandeperioodi kuludes ning kohustisena töövõtjate ees, kui tasu väljamaksmine toimub järgmisel aruandeperioodil.

Võlad töövõtjate ees sisaldavad töölepingute ja kehtivate seaduste kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustist bilansipäeva seisuga. Viimati nimetatud kohustis sisaldab sellelt arvestatud sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksu.

Rendiarvestus

Kapitalirendina kajastatakse selliseid renditehinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kõiki ülejäänud renditehinguid kajastatakse kasutusrendina.

Kontsern kui rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendinõude põhiosa makseteks ja finantstuluks. Finantstulu kajastatakse rendiperioodi jooksul.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse finantsseisundi aruandes tavakorras, analoogselt muule ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatavale varale. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Kontsern kui rentnik

Kapitalirendi tingimustel soetatud vara võetakse bilansis arvele vara soetusmaksumuses või miinimumrendimaksede nüüdisväärtuses juhul, kui viimane on madalam. Kapitalirendi tingimustel soetatud varade amortisatsiooniperioodiks on vara kasulik tööiga või rendiperiood, olenevalt sellest, mis on lühem. Kapitalirendi tingimustel soetatud vara kajastatakse bilansis kohustisena kapitalirendi netoinvesteeringu summas. Rendimaksed jagatakse finantskuluks ja rendikohustise tasumiseks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul kuludes.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse kasumiaruandes proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real "Tegevuskulude sihtfinantseerimine".

Juhul kui sihtfinantseerimist saadakse eelmistel perioodidel tekkinud kulude katteks või millega ei kaasne täiendavaid tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse see tuluna perioodis, millal sihtfinantseerimine aset leidis.

Ettevõtte tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

Tulumaksuvarad ja –kohustised ning tulumaksukulud ja –tulud hõlmavad realiseerunud (tasumisele kuuluvat) ja edasilükkunud tulumaksu. Tasumisele kuuluv tulumaks esitatakse lühiajalise varana või kohustisena ning edasilükkunud tulumaks pikaajalise varana või kohustisena.

Kontserni Eesti ettevõtjad

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende. Kasumilt makstava tulumaksu asemel maksavad Eesti ettevõtted tulumaksu jaotamata kasumist väljamakstavatelt dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Maksumääraks on 20/80 netodividendidelt. Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustiste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustis.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Bilansis ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustist ettevõtte vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustis, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on ära toodud lisas 26.

Dividendidelt makstav ettevõtte tulumaks kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna ning bilansis eraldi dividendide väljakuulutamise hetkel, sõltumata perioodist, mille eest dividendid välja kuulutatakse või millal dividendid tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustis tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Kontserni Läti ettevõtjad

Kuni 2017 kehtinud tulumaksuseaduse kohaselt maksustati Läti ettevõtete kasum tulumaksumääraga 15%. Seega kajastati seni edasilükkunud tulumaksu ajutistelt erinevustelt Läti tütarettevõtete varade ja kohustiste maksustamisbaasi ja nende bilansiliste maksumuste vahel konsolideeritud aruandes. Uue tulumaksu seaduse järgi maksustatakse alates 1. jaanuarist 2018 kasum, mis on tekkinud pärast 2017. aastat, selle jaotamisel maksumääraga 20/80. Seaduse üleminekureeglid lubavad dividendidelt makstavat kasumit vähendada, kui ettevõttel on 31. detsembri 2017 seisuga kasutamata maksukahjumeid või teatud eraldisi.

Uue seaduse rakendumise tulemusena ei ole enam erinevusi varade ja kohustiste maksuarvestuslike ja bilansiliste väärtuste vahel ning seega ei kajastata edasilükkunud tulumaksuvarasid ega –kohustisi Läti tütarettevõtete suhtes. Kõik edasilükkunud tulumaksuvarad ja –kohustised, mis olid üles võetud eelmistel perioodidel, kanti 2017. aastal bilansist välja ning vastav tulumaksukulu/tulu kajastati kasumiaruandes või koondkasumiaruandes/omakapitalis nende edasilükkunud tulumaksuvarade / kohustiste osas, mis võeti arvele läbi koondkasumiaruande/omakapital.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja emaettevõtte põhikirjale teeb ettevõtte iga aasta puhaskasumist vähemalt 5%-lise eraldise kohustuslikku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, kuid seda võib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumeid ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Samuti võib kohustuslikku reservkapitali kasutada aktsiakapitali suurendamiseks.

Eraldised

Eraldisi moodustatakse nende kohustiste osas, mille realiseerumise aeg või summa pole kindlad. Eraldise suuruse ja realiseerumisaaja määramisel tuginetakse juhtkonna hinnangutele.

Eraldis kajastatakse juhul kui ettevõtte on enne aruandeperioodi lõppu tekkinud juriidiline või tegevusest tingitud kohustis, eraldise realiseerumine ressursside väljamineku näol on tõenäoline (üle 50%) ning eraldise suurus on usaldusväärselt määratav.

Eraldise realiseerumisega kaasnevaid kulutusi hinnatakse aruandeperioodi lõpu seisuga ning eraldise suurust hinnatakse uuesti igal aruandeperioodi lõpupäeval. Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt rohkem kui ühe aasta pärast, kajastatakse seda diskonteeritud nüüdisväärtuses. Diskonteerimisel võetakse aluseks sarnaste kohustiste suhtes turul valitsev intressimäär.

Bilansipäeva järgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Lisa 3 Juhtkonna hinnangud

Rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid järgiva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute andmist ja otsuste tegemist, mis avaldavad mõju finantsaruannetes kajastatud summadele. Samuti tehakse juhtkonnapoolsed otsuseid ja hinnanguid raamatupidamise arvestuspõhimõtete ja hindamisaluste rakendamisel. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodi kasumiaruandes.

Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil ja kõikidel tulevastel perioodidel, mida muutused mõjutavad.

Valdkonnad, mis on nõudnud olulisemaid juhtkonnapoolseid otsuseid ja hinnanguid, mis omavad mõju finantsaruannetes kajastatud summadele on järgmised:

- *Maa ja ehitiste ning transpordivahendite ümberhinnatud väärtuse määramine:* kontsern kajastab maad ja ehitisi ning transpordivahendeid ümberhindluse meetodil. Selleks hindab kontserni juhtkond regulaarselt, kas ümberhinnatud põhivarade õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Ümberhinnatud põhivarade õiglase väärtuse määramisel tugineb juhtkond kontsernisisestele ja –välisele eksperthinnangutele. Aruandeperioodi ning eelneva aruandeperioodi lõpus läbi viidud hindamiste tulemusena ei tuvastatud olulisi erinevusi maa ja ehitiste ning transpordivahendite õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahel. Ümberhindluse meetodil kajastatud maa ja ehitiste bilansiline jääkväärtus seisuga 31.12.2017 oli 1 324 tuhat eurot (31.12.2016: 430 tuhat eurot). Ümberhindluse meetodil kajastatud transpordivahendite bilansiline jääkväärtus seisuga 31.12.2017 oli 14 514 tuhat eurot (31.12.2016: 12 409 tuhat eurot). Detailsem informatsioon on avalikustatud lisas 19.
- *Hinnangud materiaalse põhivara kasuliku tööea osas:* kontsernile kuuluvad transpordivahendid, mille kasulike eluigade hindamiseks on kasutatud tehnilisi andmeid ning ajaloolist kogemust. Tegelikud kasulikud tööead võivad erineda juhtkonna poolt hinnatud tööigadest. Transpordivahendite kasuliku eluea lühenemine 10% võrra suurendaks kontserni amortisatsioonikulu 222 tuhande euro võrra (2016: 141 tuhande euro võrra).
- *Nõuete hindamine:* Ostjate tasumata arvete jaoks, mille maksetähtaeg ei ole ületatud või on ületatud vähem kui 30 päeva, eraldist ei moodustata. Nõudeid, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 30 päeva hinnatakse individuaalselt. Täpsem informatsioon laekuvate nõuete aegumise kohta on avaldatud Lisas 4.

Lisa 4 Finantsriskide juhtimine

Finantsinstrumentide kasutamisega kaasnevad järgmised finantsriskid:

- Krediidirisk
- Likviidsusrisk
- Tururisk
- Kapitalirisk

Allpool kirjeldatakse iga riski eraldi. Vastutus riskide juhtimise reeglite kujundamise ja järelevalve üle on juhatusel.

Tulenevalt kasutatavatest arvestus- ja hindamispõhimõtetest ei erine kontserni finantsvarade- ja kohustiste õiglased väärtused oluliselt nende varade ja kohustiste jääkmaksumusest. Kapitalirendi- ja laenukohustised on seotud muutuva intressiga (EURIBOR), millest tulenevalt lepingu ja turu intresside erinevus on minimaalne. Seega juhatuse hinnangul on finantsvarade- ja kohustiste jääkmaksumus olulises osas võrdne nende õiglase väärtusega.

Finantsinstrumendid, mille kasutamisega kaasnevad finantsriskid, kategooriate lõikes:

VARAD	31.12.2017	31.12.2016
Laenud ja nõuded		
Arvelduskontod (lisa 15)	2 047 875	1 165 423
Nõuded ostjate vastu (lisa 16, 27)	1 498 916	1 354 455
Muud lühiajalised nõuded (lisa 16)	174 296	95 857
Nõue emattevõtte kontsernikontole (lisa 16)	476 939	289 943
Viitlaekumised (lisa 16)	196 544	161 617
Pikaajalised laenu- ja nõuded emattevõtte konsolideerimisgrupi ettevõtetele (lisa 27)	1 481 000	1 356 000
Muud pikaajalised nõuded	960	960
Kokku	5 876 530	4 424 255
KOHUSTISED		
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses		
Laenu- ja kapitalirendi kohustised (lisa 21)	13 484 691	10 575 667
Võlad tarnijatele (lisa 22)	733 463	639 573
Võlad emattevõtte konsolideerimisgrupi ettevõtetele (lisa 22)	364 758	229 117
Intressivõlad (lisa 22)	20 481	15 446
Muud viitvõlad (lisa 22)	283 991	123 033
Kokku	14 887 384	11 582 836

Kontserni finantsinstrumentide õiglane väärtus vastab kõigis kategooriates õiglase väärtuse hierarhia 3. tasemele.

Krediidirisk

Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis tekib juhul, kui vastaspool ei suuda täita oma lepingulisi kohustisi tagada finantsinstrumendist tulenevaid rahavoogusid. Krediidiriski allikateks on peamiselt nõuded ja raha.

Raha ja raha ekvivalente hoiab kontsern kõrge krediitdireitinguga panganduskontsernides.

Nõuetega seotud krediidiriski suurust mõjutavad enim iga kliendiga seotud spetsiifilised asjaolud. Ostjate tasumata arvete jaoks, mille maksetähtaeg ei ole ületatud või on ületatud vähem kui 30 päeva, eraldist ei

moodustata. Nõudeid, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 30 päeva hinnatakse individuaalselt. Samas lähtub kontserni juhtkond krediidiriski hindamisel ka üldistustest, nagu näiteks kliendi juriidiline staatus, maksedistsipliin, maksetähtaegade järgimine. Kogemus näitab, et kõige suurem krediidirisk valitseb erasektoris, kõige madalama krediidiriskiga on riiklikud asutused ja kohalikud omavalitsused. Erasektori nõuete osakaal on kontserni tegevusvaldkonnas suhteliselt madal.

Aruande koostamise ajaks on kõik Hansabuss AS emaettevõtte Hansa Grupp OÜ konsolideerimisgrupi välised nõuded laekunud, seega võib öelda, et krediidirisk puudub.

Nõuete aegumisgraafik ja väärtuse langus aruandekuupäeva seisuga:

(eurodes)	Brutosumma	Vara väärtuse langus
	2017	2017
Tähtpäev saabumata	1 366 632	0
Tähtpäev ületatud 0-30 päeva	86 674	0
Tähtpäev ületatud 31-90 päeva	22 101	0
Tähtpäev ületatud 91 kuni üle 1 aasta	42 029	-18 520
Kokku (lisa 16)	1 517 436	-18 520

(eurodes)	Brutosumma	Vara väärtuse langus
	2016	2016
Tähtpäev saabumata	1 219 470	0
Tähtpäev ületatud 0-30 päeva	88 908	0
Tähtpäev ületatud 31-90 päeva	23 658	0
Tähtpäev ületatud 91 kuni üle 1 aasta	22 419	0
Kokku (lisa 16)	1 354 455	0

Ebatõenäoliselt laekumistest tuleneva vara väärtuse languse kajastamiseks tehtud allahindluse muutus aasta jooksul oli järgmine:

(eurodes)	2017	2016
Perioodi algul 01.12	0	539
Kajastatud kahjum vara väärtuse langusest	32 420	-4 804
Kuludesse kantud summa	-13 900	4 265
Perioodi lõpul 31.12	18 520	0

Laenunõuded on seotud Hansa Grupp OÜ kontserni emaettevõtte väljastatud laenudega. Hansa Grupp OÜ kontserni emaettevõtte on maksejõuline ning laenusummade laekumine on tagatud. Vajadusel otsustab kontserni juhtkond laenuperioodi pikendamise üle.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on seotud võimega hüvitada finantsasutustele ja hankijatele õigeaegselt kohustised, millega kaasneb raha väljaminek või muu finantsvara loovutamine. Likviidsusrisk tähendab seda, et kontsern ei pruugi olla võimeline oma finantskohustiste õigeaegselt täitmiseks.

Kontserni põhimõte likviidsuse juhtimisel on nii tava- kui keerulises olukorras alati tagada piisavate likviidsuste vahendite olemasolu kohustiste tähtaegseks täitmiseks ilma vastuvõetamatuid kahjumeid kandmata ning mainet kahjustamata.

Kontserni eesmärk on hoida tasakaalu finantseerimise jätkuvuse ja paindlikkuse vahel, kasutades pankade arvelduskrediite, pangalaene ja muid võlainstrumente. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks on loodud kontsernikontode süsteemid.

Alljärgnevas tabelis on esitatud likviidsusriskid 31. detsembri seisuga võetud finantskohustiste täitmise või võimaliku täitmise tähtaegadega. Tabelis on summad esitatud diskonteerituna, finantskohustistega seotud intressid on esitatud eraldi real:

(eurodes)

2017	<1 aasta	1-2 aastat	2-5 aastat	> 5 aasta	Kokku
Finantskohustised					
Arvelduskrediit (lisa 21)	586 589	0	0	0	586 589
Kapitalirendi põhimaksed (lisa 21)	1 878 809	2 315 107	5 046 119	1 229 940	10 469 975
Pangalaenude tagasimaksed (lisa 21)	341 414	299 897	1 152 469	0	1 793 780
Muude laenude tagasimaksed (lisa 21)	70 000	286 000	0	278 347	634 347
Võlad tarnijatele (lisa 22)	733 463	0	0	0	733 463
Võlad emaettevõtte konsolideerimis- grupi ettevõtetele (lisa 22)	364 758	0	0	0	364 758
Intress *	220 271	175 863	255 431	58 756	710 321
Kokku	4 195 304	3 076 867	6 454 019	1 567 043	15 293 233

2016	<1 aasta	1-2 aastat	2-5 aastat	Kokku
Finantskohustised				
Arvelduskrediit (lisa 21)	650 000	0	0	650 000
Kapitalirendi põhimaksed (lisa 21)	2 029 911	3 247 814	3 147 715	8 425 440
Pangalaenude tagasimaksed (lisa 21)	223 361	203 865	794 484	1 221 710
Muude laenude tagasimaksed (lisa 21)	170	278 347	0	278 517
Võlad tarnijatele (lisa 22)	639 573	0	0	670 719
Võlad emaettevõtte konsolideerimisgrupi ettevõtetele (lisa 22)	229 117	0	0	197 971
Intress *	163 588	144 791	218 763	527 142
Kokku	3 935 720	3 874 817	4 160 962	11 971 499

* eeldatav kulu, aluseks lepingute bilansipäeva seisuga kehtivad intressimäärad

Bilansipäeval on kontserni käibekapital negatiivne summas 528 286 (31.12.2016: 931 267). Alla ühe aastase tähtajaga finantskohustiste hulgas seisuga 31.12.2017 on iga-aastaselt pikendatavaid kohustisi ja emaettevõttega seotud ettevõtete nõudeid 969 682 (31.12.2016: 891 415) eurot, sellest 586 589 (31.12.2016: 650 000) eurot on arvelduskrediit. Ettemakseid on seisuga 31.12.2017 kogusummas 12 264 (31.12.2016: 24 048) eurot. Arvelduskrediidi leping summas 650 000 eurot on bilansipäeva järgselt pikendatud kuni 23.07.2018. Kontsernisestest kohustiste osas on olemas teise osapoolle kinnitus nende edasilükkamiseks. Ettemakseid ei tagastata, vaid nende eest osutatakse tulevikus teenuseid. Kirjeldatud kohandused annavad lühiajaliste kohustiste katekordajaks 1,10, mis juhtkonna hinnangul annavad koos järgmisel perioodil prognoosi kohaselt teenitava rahaga piisava võimekuse tasuda lühiajalised kohustised.

Tururisk

Tururisk tähendab, et turuhindade (s.t. valuutakursside, intressimäärade ja omakapitali hindade) muutused mõjutavad kontserni sissetulekuid või finantsinstrumentide väärtusi. Tururiski juhtimise eesmärk on hoida tururiskid vastuvõetavates piirides.

Valuutarisk

Kontserni igapäevane arveldus toimub valdavalt eurodes. Muude valuutade kasutamine on seotud ainult rahvusvahelise reisijateveoteenuse osutamisega, mille puhul osaliselt teel tekkivad kulud, näiteks teemaksud ja kütusekulu, kantakse kohalikus valuutas. Summad on ebaolulised ning risk väike, mistõttu valuuta vahetuskursside kõikumine ei mõjuta oluliselt raamatupidamise aastaaruannet. Bilansipäeva seisuga puudusid kontsernis välisvaluuta tehingutega seotud saldod.

Intressimäära risk

Intressimäära risk tuleneb rahastamise ja rahavoogude juhtimise alasest tegevusest. Võimalus, et intressimäärade kõikumiste tõttu muutub saadav rahavoog, puudutab pangalaenusid ning kapitalirendilepinguid. Varade suhtes olulist riski ei esine.

Kontserni kõik intressikandvad finantsinstrumendid on seotud 3- või 6-kuu EURIBOR-iga. Seega on kõik finantskohustised muutuva intressimääraga, mida muudetakse vastavalt lepingutingimustele 2 korda aastas. Seetõttu ei ole võimalik täpseid intressisummasid järgneva aruandeperioodiks prognoosida.

Kui aruandekuupäeval oleks toimunud 1% suurune muudatus intressimäärades, muutuks intressikulu kasumiaruandes ja omakapitali real alljärgnevalt:

(eurodes)

2017

Pangalaen

Kapitalirendi kohustis

Finantskohustised kokku

Muutuva määraga finantskohustised	Intressi 1% muutuse mõju kasumile ja omakapitalile
1 793 780	16 156
10 469 975	93 340
12 263 755	109 496

2016

Pangalaen

Kapitalirendi kohustis

Finantskohustised kokku

Muutuva määraga finantskohustised	Intressi 1% muutuse mõju kasumile ja omakapitalile
1 221 710	11 258
8 425 440	47 167
9 647 150	58 425

Kapitalirisk

Kontserni esmaseks kapitali (nii võõr- kui omakapitali) juhtimise eesmärgiks on kindlustada tugev kapitali struktuur, mis toetaks kontserni äritegevuse stabiilsust ja tegevuse jätkuvust ning optimeeriks kapitali struktuuri, alandades kapitali hinda ja sedakaudu kindlustaks aktsionäride huve. Kapitali struktuuri säilitamiseks või korrigeerimiseks võib kontsern reguleerida aktsionäridele makstavaid dividende, müüa aktsiaid tagasi, muuta aktsiate nominaalväärtust, lasta välja uusi aktsiaid või müüa kohustiste katteks varasid.

Vastavalt levinud praktikale kasutab kontsern kapitali jälgimiseks võlgnevuste suhtarvu, mis arvutatakse netovõla suhtena kogukapitali.

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Intressikandvad võlakohustised (lisa 21)	13 484 691	10 575 667
Raha ja pangakontod (lisa 15)	-2 200 125	-1 268 267
Netovõlg	11 284 566	9 307 400
Omakapital	6 776 915	6 033 687
Omakapital ja kohustised kokku	18 061 481	15 341 087
Võlgnevuste suhtarv*	62%	61%

*Võlgnevuste suhtarv = Netovõlg / Omakapital ja Netovõlg kokku

Lisa 5 Müügitulu

(eurodes)

Müügitulu jaguneb geograafiliste alade lõikes järgmiselt:

Geograafilised piirkonnad	2017	2016
Eesti	8 530 491	6 859 276
Läti	2 697 502	1 169 502
Muud Euroopa Liidu liikmesriigid	2 100 880	1 436 103
Teised välisriigid	571 998	869 504
Kokku	13 900 871	10 334 385

Müügitulu jaguneb tegevusalade lõikes järgmiselt:

Tegevusalad	2017	2016
Reisijate vedu	12 408 154	9 529 207
Reisijate veoga seotud lisateenuste müük	304 654	244 712
Kaupade vedu	763 829	290 670
Mootorsõidukite hooldus ja varuosade müük	96 817	66 008
Bussijaama teenused	233 067	152 157
Muu müük	94 350	51 631
Kokku	13 900 871	10 334 385

Lisa 6 Tegevuskulude sihtfinantseerimine

(eurodes)

	2017	2016
Omaavalitsuste ja riigieelarvelised dotatsioonid	9 049 531	5 712 438
Kokku	9 049 531	5 712 438

Sihtfinantseerimisena kajastatakse avaliku liiniveo teenuse lepingute alusel riigi ning kohalike omaavalitsuste poolt makstavaid toetusi. Sihtfinantseerimise eesmärgiks on puudujääva tulu kompenseerimine avalikul liiniveol lepingutes kokkulepitud tasemeni.

Vastavalt lepingutingimustele makstud toetused ei kuulu tagastamisele, olulised lepingute rikkumised on reguleeritud muude sanktsioonidega.

Lisa 7 Müüdnud kaupade ja teenuste kulud

(eurodes)

	2017	2016
Autobusside ja veoautode kulud	-7 138 551	-4 849 009
Personalikulud (lisa 10)	-8 074 524	-5 250 570
Vahendatud teenuste kulud	-601 230	-691 980
Amortisatsioon (lisa 19, 20)	-2 302 003	-1 424 521
Liinidega seotud kulud	-491 412	-250 987
Muud kulud	-596 385	-163 417
Kokku	-19 204 105	-12 630 484

Lisa 8 Turustuskulud

(eurodes)

	2017	2016
Reklaamikulud	-96 187	-95 534
Personalikulud (lisa 10)	-51 780	-48 175
Kontori ja kantseleikulud	-3 071	-4 182
Muud kulud	-31 875	-32 383
Kokku	-182 913	-180 274

Lisa 9 Üldhalduskulud

(eurodes)

	2017	2016
Üldjuhtimisteenus	-537 891	-786 759
Personalikulud (lisa 10)	-1 462 204	-1 074 581
Kontori ja kantseleikulud	-210 231	-182 247
Töökoja ja pesula kulud	-166 273	-150 167
Amortisatsioon (lisa 19, 20)	-74 672	-60 243
Muud kulud	-473 144	-380 148
Kokku	-2 924 415	-2 634 145

Lisa 10 Personalikulud

(eurodes)

Müüdnud kaupade ja teenuste kulude, turustuskulude ning halduskulude koosseisus kajastatud personalikulude jaotus:

	2017	2016
Palgakulu	-6 856 051	-4 498 425
Sotsiaalmaksu kulu	-2 142 375	-1 475 147
Tööjõu rent	-157 938	-10 340
Päevarahad	-369 006	-347 547
Koolitus	-38 497	-20 670
Muud kulud	-24 641	-21 197
Kokku	-9 588 508	-6 373 326
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	586	361

Personalikulude jaotus on täpsemalt välja toodud lisades 7, 8 ja 9.
 Juhtkonna tasude informatsioon on välja toodud lisas 27.

Lisa 11 Muud äritulud

(eurodes)

	2017	2016
Soodusostu kasum (lisa 20)	396 141	714 875
Kasum põhivara müügist	90 615	12 281
Muud tulud	198 627	65 656
Kokku	685 383	792 812

Lisa 12 Muud ärikulud

(eurodes)

	2017	2016
Põhivara allahindlus	-10 796	0
Kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	-185 374	-67 187
Makstud viivised ja intressid	-8 377	-3 230
Muud ärikulud	-54 012	8 671
Kokku	-258 559	-61 746

Lisa 13 Finantstulud

(eurodes)

	2017	2016
Intressitulud	24 572	29 801
Kasum valuutakursi muutustest	0	45
Muud finantstulud	0	856
Kokku	24 572	30 702

Lisa 14 Finantskulud

(eurodes)

	2017	2016
Intressikulud	-235 029	-151 047
Kahjum valuutakursi muutustest	-1 111	-2 056
Muud finantskulud	-44	0
Kokku	-236 184	-153 103

Lisa 15 Raha ja raha ekvivalendid

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Sularaha kassas	152 250	102 844
Arvelduskontod	2 047 875	1 165 423
Kokku	2 200 125	1 268 267

Lisa 16 Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Nõuded ostjate vastu (lisa 4)	1 498 916	1 354 455
Viitlaekumised (lisa 4)	196 544	161 617
Nõue emaettevõtte kontsernikontole (lisa 27)	476 939	289 943
Muud lühiajalised nõuded (lisa 4)	174 296	95 857
Kokku	2 346 695	1 901 872

Real Nõuded ostjate vastu sisaldub 31.12.2017 seisuga kajastatud allahindlusi summas 18 520 eurot. 31.12.2016 seisuga nõudeid alla ei hinnatud.

Lisa 17 Ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Tulevaste perioodide ettemakstud kulud	248 176	366 801
Maksude ettemaksed *	96 971	395 585
Kokku	345 147	762 386

*Maksude ettemaksed

	31.12.2017	31.12.2016
Ettemaksukonto jääk	17 907	35 756
Käibemaks	78 687	359 452
Ettevõtte tulumaks	377	377
Kokku	96 971	395 585

Lisa 18 Varud

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Tooraine ja materjal	188 824	149 418
Müügiks ostetud kaubad	2 391	49
Ettemaksed tarnijatele	14 226	14 225
Kokku	205 441	163 692

Tooraine ja materjalina on kajastatud kütus busside paakides ning busside varuosad töökoja laos.

Nii 2017. kui 2016. aastal ei ole varude hindamise tulemusena allahindluse vajadust tuvastatud ega allahindlusi tehtud.

Lisa 19 Materiaalne põhivara

(eurodes)

	Maa ja ehitised	Transpordi- vahendid	Arvutid ja arvuti- süsteemid	Muu materiaalne põhivara	Ettemaksed põhivara eest	Materiaalne põhivara kokku
Seisuga 31.12.2015						
Soetus- või ümberhinnatud maksumus	104 160	6 866 321	40 803	229 846	802 210	8 043 340
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	0	0	-27 156	-124 891	0	-152 047
Jääkväärtus 31.12.2015	104 160	6 866 321	13 647	104 955	802 210	7 891 293
Seisuga 31.12.2016						
Ostud ja parendused	3 984	5 075 392	16 315	40 462	40 519	5 176 672
Tütarettevõtete soetusega lisandunud põhivara	333 500	1 392 754	1 770	28 170	128 656	1 884 850
Müügid ja mahakandmised	0	-445 596	0	0	0	-445 596
Ümberklassifitseerimised	0	930 866	0	0	-930 866	0
Ümberhindlus	0	0	0	0	0	
Aruandeaasta amortisatsioon	-11 315	-1 410 312	-10 411	-40 303	0	-1 472 341
Soetus- või ümberhinnatud maksumus	430 329	12 409 425	64 541	480 082	40 519	13 424 896
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	0	0	-43 220	-346 798	0	-390 018
Jääkväärtus 31.12.2016	430 329	12 409 425	21 321	133 284	40 519	13 034 878
Seisuga 31.12.2017						
Ostud ja parendused	4 964	3 694 066	6 488	62 604	23 680	3 791 802
Tütarettevõtete soetusega lisandunud põhivara	941 300	1 322 018	0	40 728	17 182	2 321 228
Müügid ja mahakandmised	0	-748 939	0	-6 956	-17 182	-773 077
Ümberklassifitseerimised	0	58 519	0	0	-58 519	0
Ümberhindlus	0	-1 406	0	0	0	-1 406
Aruandeaasta amortisatsioon	-52 315	-2 220 176	-12 474	-68 030	0	-2 352 995
Soetus- või ümberhinnatud maksumus	1 324 278	14 513 508	60 279	625 377	5 680	16 529 122
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	0	0	-44 945	-463 747	0	-508 692
Jääkväärtus 31.12.2017	1 324 278	14 513 508	15 334	161 630	5 680	16 020 430

Kapitalirendi tingimustel renditud varad:
(eurodes)

	2017	2016
Jääkväärtus aruandeaasta alguses	10 547 368	6 112 660
Soetused	3 620 599	5 788 643
Tütarettevõtete soetusega lisandunud põhivara	1 104 304	577 456
Ostu- / tagasimüügitehingud	0	44 009
Müügid ja mahakandmised	-574 616	-429 559
Aruandeaasta amortisatsioon	-1 375 106	-1 162 957
Aruandeperioodil lõppenud lepingute mõju	-1 512 350	-382 884
Jääkväärtus aruandeaasta lõpus	11 810 200	10 547 368

Kapitalirenditingimustel on renditud ainult transpordivahendeid.

Täpsem informatsioon kapitalirendilepingute kohta on avalikustatud lisas 21.

Maa ja ehitiste ümberhindlus

Põhivaragruppi maa ja ehitised kuuluva korteriomandi hindamisel kaasas kontserni juhtkond 2015. aastal sõltumatu atesteeritud kinnisvaraeksperti OÜ Kinnisvaraekspert Pärnu, kes kasutas objekti turuväärtuse leidmisel võrdlusmeetodit lähtudes turupõhisest käsitlusest. Turupõhise käsitluse korral võrreldakse hinnatavat vara sarnaste müüdud varade hindadega. Võrdlusobjektide erisuste arvesse võtmiseks kasutatakse võrdluselementide kohandamist.

2016. ja 2017. aastal soetatud ettevõtetes viidi hindamine kinnisvaraeksperti Arco Real Estate SIA poolt läbi ostutehingute ettevalmistamise käigus vastavalt septembris 2015 ja veebruaris 2016 ning aprillis 2017.

Seisuga 31.12.2017 analüüsis kontserni juhtkond 2016. ja 2017. aasta pakkumis-, tehingu- ja üürihindade võrdlust. Hindamise tulemusel selgus, et suuri muudatusi 2017. aasta jooksul ei olnud, seega otsustati, et maa ja ehitiste bilansiline jääkväärtus vastab tema hinnangulisele turuväärtusele.

Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 üles- ega allahindlusi ei ole tehtud. Vastavalt kontserni arvestuspõhimõtetele tühistati varasem akumuliseeritud kulum ümberhindluse kuupäeval ning varaobjekti senine soetusmaksumus asendati tema õiglase väärtusega.

Transpordivahendite ümberhindlus

Transpordivahendite õiglane väärtus on hinnangul põhinev summa, mille eest vara peaks hindamiskuupäeval minema üle tehingut sooritada soovivalt müüjalt tehingut sooritada soovivale ostjale sõltumatus ja võrdsetel alustel toimuvast tehingust peale kõigile nõuetele vastavat müügitegevust, kusjuures osapooled on tegutsenud informeeritult, kaalutletult ning ilma sunduseta.

Ümberhindamiste sagedus sõltub transpordivahendite õiglase väärtuse muutustest, mida hinnatakse iga majandusaasta lõpus. Kui sõiduki õiglane väärtus erineb oluliselt tema raamatupidamislikust maksumusest, tehakse uus ümberhindlus.

Kontsern viis nii seisuga 31.12.2017 kui 31.12.2016 läbi transpordivahendite hindamise. Sõidukite õiglase väärtuse määramisel toetus kontserni juhtkond turutingimuste põhjal antud hinnangule.

Hindamise tulemusena olulisi erinevusi bilansiliste jääkmaksumuste ning õiglase väärtuste vahel ei tuvastatud ning üles- ega allahindlusi ei tehtud.

Vastavalt kontserni arvestuspõhimõtetele varasem akumulieeritud kulum tühistati ümberhindluse kuupäeval ning varaobjekti senine soetusmaksumus asendati tema õiglase väärtusega.

Transpordivahendite õiglase väärtuse määramiseks kasutas kontsern peamiselt turuinfole tuginevaid jälgitavaid sisendeid (õiglase väärtuse hierarhia 3. tase).

Alljärgnevas tabelis on kajastatud õiglase väärtuse mõõtmisel kasutatud hindamistehnikad ning olulised jälgitavad sisendid.

Hindamistehnika	Olulised jälgitavad sisendid
Turumeetod - hindamistehnika, mis kasutab hindu ja muud asjakohast teavet, mis tulenevad identsete või võrreldavate (st sarnaste) varadega tehtud turutehingutest.	Sarnaste transpordivahendite hinnad, mis on otseselt jälgitavad müügipakkumistel
Hindajad kasutavad meetodit, tehes turuvaatlusi ja uurides samasuguste kasutatud transpordivahendite müügitehinguid, müügipakkumisi.	

Vähemal määral toetutakse ka mittejälgitavatele sisenditele. Vähem jälgitavateks sisenditeks õiglase väärtuse määramisel on sobivus erinevateks sõitudeks, sõidukite seisund ja hoolduse kvaliteet, sõidukite tootja.

Sõiduki kasutusvaldkonnast oleneb tema sobivus erinevate klientide vajaduste rahuldamiseks, millest tulenevalt on talle järelturul kitsam või laiem potentsiaalsete ostjate ring. Mida laiem on kasutusvaldkond ja sõiduki sobivus erinevatele klientidele, seda väärtuslikum ta turul on.

Hinnatavatel sõidukitel võib olla märkimisväärselt suurem või väiksem läbisõit võrreldes teiste sarnastega turul. Tulenevalt erinevatest teguritest on läbisõidu mõju väärtusele erinev. Sõidukite kasutamine rasketes tingimustes (külm, tolmused teed, mäed) ja koostel kasutatavate osade nõrk kvaliteet suurendavad läbisõidu tähtsust; korrektne hooldus, kvaliteetsete kooste osade ja heade määrdeainete kasutamine vähendab läbisõidu tähtsust.

Sõiduki kooste kvaliteeti võimaldab hinnata tootja taust. Sama sõidukit toodetakse mitmes erinevas tehases ja kasutatakse erinevaid koosteosi. Vastavate sõidukitega kogemusi omades on ettevõttel teadmine, mis on erinevate tehaste toodangu head ja vead.

Erinevate sõidukite hindamisel on võetud arvesse kõiki neid tegureid.

Hansabuss AS-i ja tema tütarettevõtete Hansa Bussiliinide AS-i ja Hansabuss Latvia finantsseisundi aruannetes vähenes ümberhindluste reserv 2017. aastal kokku 135 367 (2016: 100 621) euro võrra seoses transpordivahendite müügiga ja müüdud põhivahendite ümberhindluse reservi eemaldamisega bilansist.

Maa ja ehitiste kajastamisel soetusmaksumuses oleksid nende raamatupidamislikud väärtused järgmised:

(eurodes)

Seisuga 31.12.2016:

Soetusmaksumus 455 144

Akumuleeritud kulum -24 815

Raamatupidamislik jäämaksumus 430 329

Seisuga 31.12.2017:

Soetusmaksumus 626 259

Akumuleeritud kulum	-47 382
Raamatupidamislik jäämaksumus	578 877

Transpordivahendite kajastamisel soetusmaksumuses oleksid nende raamatupidamislikud väärtused järgmised:
(eurodes)

Seisuga 31.12.2016:

Soetusmaksumus	18 109 410
Akumuleeritud kulum	-6 404 372
Raamatupidamislik jäämaksumus	11 705 038

Seisuga 31.12.2017:

Soetusmaksumus	21 723 031
Akumuleeritud kulum	-8 337 426
Raamatupidamislik jäämaksumus	13 385 605

Kontsernil on lepingulisi kohustisi põhivarade ostuks bilansipäeva seisuga, mis on kajastatud ettemaksetena põhivarade eest.

Seisvad ja täielikult amortiseerunud põhivarad on finantsseisundi aruandest eemaldatud.

Kontserni varadele on seatud kommertspandid arvelduskrediidi tagatiseks kogusummas 650 000 eurot. Kapitalirendi tingimustel renditud varad on ühtlasi kapitalirendilepingute tagatiseks soetatud vara lepingulises maksumuses. Täpsem informatsioon kontserni võlakohustiste kohta on avalikustatud lisas 21.

Lisa 20 Immateriaalne põhivara

(eurodes)

	Firmaväärtus	Muu immateriaalne põhivara	Immateriaalne põhivara kokku
Seisuga 31.12.2015			
Soetusmaksumus	112 874	60 592	173 466
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	0	-26 389	-26 389
Jääkväärtus 31.12.2015	112 874	34 203	147 077
Seisuga 31.12.2016			
Tütarettevõtete soetusega lisandunud põhivara	98 920	14 378	113 298
Müügid ja mahakandmised	0	-185	-185
Aruandeaasta amortisatsioon	0	-12 423	-12 423
Soetusmaksumus	211 794	74 785	286 579
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	0	-38 812	-38 812
Jääkväärtus 31.12.2016	211 794	35 973	247 767
Seisuga 31.12.2017			
Ostud ja parendused	0	8 706	8 706
Tütarettevõtete soetusega lisandunud põhivara	220 824	355	221 179
Müügid ja mahakandmised	-43 282	0	-43 282
Aruandeaasta amortisatsioon	0	-23 680	-23 680
Soetusmaksumus	389 336	70 211	459 547
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	0	-48 857	-48 857
Jääkväärtus 31.12.2017	389 336	21 354	410 690

Seisuga 31.12.2016 koosnes firmaväärtus AS TAK Reisid omandamisega seotud firmaväärtusest summas 43 282 eurot, Hansa Bussiliinid AS-i (endine Mulgi Reisid AS) enamusosaluse omandamisega seotud firmaväärtusest summas 69 592 eurot ja enamusosaluse omandamisega Samat AS-s seotud firmaväärtusega summas 98 920 eurot.

Seisuga 31.12.2017 kanti AS TAK Reisid ühendamise seotud firmaväärtus täies ulatuses maha, kuna ühendamise käigus kontserni omandusse üle tulnud bussid on müüdnud ning samuti lõpetati 2017. aastal omandamise käigus üle võetud liinileping.

2017. aastal kasvas firmaväärtus seoses AIPS SIA omandamisega 220 824 euro võrra.

Bilansipäeval viidi läbi firmaväärtuse bilansilise maksumuse hindamiseks varade kaetava väärtuse testid. Testitud varade kaetavad väärtused on määratud kasutusväärtustena 2017. ja 2016. aasta tulemuste ning marginaalide alusel.

Firmaväärtus jaguneb kontserni raha genereerivatele üksustele allolevate segmentide lõikes:

<i>(eurodes)</i>	31.12.2017	31.12.2016
Transport	389 336	211 794
Kokku	389 336	211 794

Kasutusväärtuse arvutamisel on lähtutud järgmistest eeldustest:

	31.12.2017	31.12.2016
Transport		
Diskontomäär	10-12%	12%
Brutokasumi kasv järgneva 5 aasta jooksul	2-5%	2-5%
Tuleviku kasvumäär*	1,8%	1,8%

*Tuleviku kasvumäär on eeldatav rahavoo kasv peale 5. aastat.

Kasutatud on diskontomäära, mis kajastab transpordi ärisegmendiga seotud riske. Kasutatud kaalutud keskmised kasvumäärad tuginevad kontserni kogemusele ja majanduskeskkonna hinnangule. Transpordi segmendi viie aasta keskmiseks brutokasumi kasvuks on planeeritud 2-5% (2016: 2-5%). Kasvu ootused on transpordi segmendi puhul stabiilsed tänu efektiivsele kulude ja tulude juhtimisele.

Juhtkonna hinnangul on väärtuse testides tehtud eeldused realistlikud ning pigem konservatiivsed. Juhul, kui väärtuse testides kasutatud eeldustes toimuksid allpool toodud muutused, oleks kaetav väärtus võrdne bilansilise väärtusega:

	31.12.2017	31.12.2016
Transport		
Erinevus raha genereerivate üksuste bilansiliste väärtuste ning kaetavate väärtuste vahel <i>(eurodes)</i>	4 068 000	3 497 000
Muutused eeldustes, mille tulemusena kaetav väärtus võrduks bilansilise väärtusega:		
Keskmise brutokasumi vähenemine	-24,8%	-11,3%

Majandusaastal soetatud osalused tütarettevõtetes

Juunis 2017 omandas Hansabuss AS ettevõtte AIPS SIA (ostetud osalus 100%), Virāzas SIA (ostetud osalus 100%) ja Bauskas AO SIA (ostetud osalus 100%).

AIPS SIA teenindab peamiselt Bauska linna- ja maakonnaliine, kohalikke kooliliine ning siseriiklikke kaugliine. Ostuga kaasnes firmaväärtus 220 824 eurot, mille sisu on kontserni juhtkonna poolt prognoositav sünergia, mis planeeritakse saavutada ostetud ettevõtete gruppi integreerimisel.

Virāzas SIA pakub busside hooldus- ja remonditeenust ning Bauskas AO SIA opereerib Bauska bussijaama. Ostudega kaasnes soodusostu kasum kokku 320 897 eurot, mis kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude all. Soodusostu põhjustas varade ja kohustiste ümberhindamine turuhinnale ostuanalüüsi käigus.

Detsembris 2017 omandas Tukuma Auto SIA liiniveo teenuse osutamisega tegeleva ettevõtte Ludzas ATU SIA (ostetud osalus 100%). Ostuga kaasnes soodusostu kasum 75 244 eurot, mis kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude all. Soodusostu põhjustas varade ja kohustiste ümberhindamine turuhinnale ostuanalüüsi käigus.

Ostude eesmärk on laiendada oma teenuse portfelli nii geograafiliselt kui sisuliselt teenimaks suuremat omanikutulu. Kõikide osaluste ostu eest tasuti rahas kahes osas ja bilansipäeva järgselt on kogu ostuhind tasutud. Kokku investeeriti ettevõtete ostmisse 962 337 eurot. Ostetud ettevõtetes oli soetuse hetkel varasid kogusummas 2 567 200 eurot, kohustisi kogusummas 1 429 546 eurot ja netovara kogusummas 1 137 654 eurot.

Konsolideeritud aruandes kajastub ostetud ettevõtetest tulu 1 199 862 eurot ja kahjum 32 087 eurot. Kui konsolideeriv ettevõte oleks saanud konsolideerida ostetud ettevõtete tulemused terve majandusaasta eest, siis oleks kajastunud aruandes tulu 2 867 527 eurot ja kahjum 32 983 eurot.

2017. aastal suurendas Hansabuss AS osalust Samat AS-is. Seisuga 31.12.2017 on Hansabuss AS osalus Samat AS-is 95,1% (31.12.2016: 73,97%).

Lisa 21 Intressikandvad võlakohustised

(eurodes)

	Lühiajaline osa	Pikaajaline osa	Kohustus kokku	Intressi- määr	Tähtaeg
31.12.2017					
Arvelduskrediit	586 589	0	586 589	1,5% + panga baasmäär või EURIBOR + 4,25%	2018
Pangalaen	341 414	1 452 366	1 793 780	EURIBOR + 2,25%-4,3%	2018-2022
Laen seotud osapoolet (lisa 27)	70 000	564 347	634 347	1,0%-1,5% EURIBOR +	2018-2023
Kapitalirendi kohustis *	1 878 809	8 591 166	10 469 975	1,5%-2,0%	2018-2024
Laenukohustis kokku	2 876 812	10 607 879	13 484 691		
31.12.2016					
Arvelduskrediit	650 000	0	650 000	1,5% + panga baasmäär	2017
Pangalaen	223 361	998 348	1 221 709	EURIBOR + 2,25%-2,85%	2017-2021
Järelmaksu kohustus	170	0	170	N/A	2017
Laen seotud osapoolet (lisa 27)	0	278 347	278 347	1,0%-1,5% EURIBOR +	2018
Kapitalirendi kohustis *	2 029 911	6 395 530	8 425 441	1,5%-2,25%	2017-2023
Laenukohustis kokku	2 903 442	7 672 225	10 575 667		

Hansabuss AS-il on seisuga 31. detsember 2017 kehtiv arvelduskrediidileping limiidiga 650 000 (31.12.2016: 500 000) eurot, millest on bilansipäeva seisuga kasutuses 576 914 (31.12.2016: 650 000) eurot. Arvelduskrediidi intressimäär koosneb panga poolt igapäevaselt noteeritavast juriidiliste isikute arvelduslaenu baasmäärast ja marginaalist 1,5%.

Hansabuss AS on võtnud pangast laenu käibekapitali ning tütarettevõtete soetamise finantseerimiseks kogusummas 2 598 000 (2016: 1 818 000) eurot, millest 780 000 eurot on lisandunud 2017. aastal. Bilansipäevaseisuga on ettevõtte pangalaenude tasumata põhiosa jääk 1 745 752 (31.12.2016: 1 199 652) eurot. Laenuintressi määr koosneb baasintressimäärast, milleks on 6 kuu EURIBOR ja marginaalist 2,5%-2,85%.

Hansabuss AS-i arvelduskrediidi ja käibekapitalilaenu tagatiseks on seotud kommertspandid Hansabuss AS ja tema tütarettevõtte Hansa Bussiliinid AS varadele kogusummas 5 590 000 eurot ning lisatagatiseks Hansa Bussiliinid AS ja Hansabuss AS-i emaettevõtte Hansa Grupp OÜ solidaarne garantii. Soetatud tütarettevõtete Tukuma Auto SIA, Samat AS, AIPS SIA, Virāžas SIA ja Bauskas AO SIA aktsiatele on seotud aktsiapant.

Hansa Bussiliinid AS-is oli seisuga 31.12.2016 kajastatud pangast võetud laenu lühiajaline osa summas 22 057 eurot. Seisuga 31.12.2017 on laenu põhiosa jääk 0. Laenu tagatiseks oli laenu eest soetatud korteriomandile seotud hüpoteek summas 150 800 eurot.

Bauskas AO SIA pangalaenu jääk seisuga 31.12.2017 on 44 028 eurot ja Viražas SIA pangalaenu jääk seisuga 31.12.2017 on 4 000 eurot. Bauskas AO SIA-l on seisuga 31. detsember 2017 kehtiv arvelduskrediidileping limiidiga 10 000 eurot, millest on bilansipäeva seisuga kasutuses 9 675 eurot. Arvelduskrediidi intressimäär koosneb 12 kuu EURIBOR-ist ja marginaalist 4,25%. Mõlema ettevõtte kohustiste tagatiseks on hüpoteegid ettevõtete kinnisvarale.

Tagatiseks panditud AS Hansabuss, AS Hansa Bussiliinid, Bauskas AO SIA ja Viražas SIA varade bilansiline maksumus:

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Maa ja ehitised	323 571	104 119
Transpordivahendid	8 846 649	9 014 125
Arvutustehnika ja muu põhivara	47 722	48 100
Varuosad	43 861	41 924
Kokku	9 261 803	9 208 268

Vastavalt kehtivatele arvelduskrediidi lepingule, laenulepingule ja liisinglepingute lisakokkuleppele on pank seadnud piirangud kontserni kuuluvate ettevõtete tehingutele, mis väljuvad igapäevase majandustegevuse raamest, ilma pangapoolse nõusolekuta ning kehtestanud nõutud piirmäärad Hansabuss AS emaettevõtte Hansa Grupp OÜ konsolideeritud finantsnäitajatele ning omakapitalile.

Netovõlg

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 15)	2 200 125	1 268 267
Laenukohustised tagasimaksetähtajaga kuni 1 aasta	-2 876 812	-2 903 442
Laenukohustised tagasimaksetähtajaga üle 1 aasta	-10 607 879	-7 672 225
Netovõlg	-11 284 566	-9 307 400

	31.12.2017	31.12.2016
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 15)	2 200 125	1 268 267
Ujuva intressimääraga võlakohustised	-13 206 174	-9 941 320
Netovõlg	-11 006 049	-8 673 053

	Sularaha ja arveldus- arved	Liisingute tagasimaksed kuni 1 aastat	Liisingute tagasimaksed üle 1 aasta	Laenude tagasimaksed kuni 1 aastat	Laenude tagasimaksed üle 1 aasta	Kokku
Netovõlg						
01.01.2016	794 872	-1 298 402	-3 137 908	-980 751	-61 404	-4 683 593
Rahavoog	473 395	-731 509	-3 257 621	107 220	-1 215 292	-4 623 807
Netovõlg						
31.12.2016	1 268 267	-2 029 911	-6 395 529	-873 531	-1 276 696	-9 307 400
Rahavoog	931 858	151 102	-2 195 637	-124 472	-740 017	-1 977 166
Netovõlg						
31.12.2017	2 200 125	-1 878 809	-8 591 166	-998 003	-2 016 713	-11 284 566

***Kapitalirendi kohustis**

Kontsern on kapitalirendi tingimustel soetanud autobusse. Nimetatud soetustest on kontsernil järgmised rendimaksete kohustised:

	31.12.2017	31.12.2016
Kuni 1 aasta	1 878 809	2 029 911
1-2 aastat	2 315 107	3 247 814
2-5 aastat	5 046 119	2 681 663
Üle 5 aasta	1 229 940	466 053
Kokku	10 469 975	8 425 441
Tasumise lõpptähtaeg	2018-2024	2017-2023
Intressimäär	3 või 6 kuu EURIBOR + marginaal 1,5%-2,25%	6 kuu EURIBOR + marginaal 1,5%-2,25%
	2017	2016
Tasutud põhiosa maksed	2 866 286	1 905 256

Kapitalirendi lepingute alusvaluutaks on euro. Rendiperioodi pikkuseks on sõltuvalt varaobjektist 2 kuni 7 aastat. Kapitalirendi kohustiste tagasimaksed toimuvad igakuiste maksetena lepinguliste maksegraafikute alusel. Vastavalt lepingutingimustele on võimalik lõpetada lepinguid enne lepinguperioodi tähtaja saabumist. Lepingutes ei ole sätestatud olulisi piiranguid vara kasutamisele.

Kapitalirendilepingute tagatiseks on lepingulistel tingimustel soetatud vara lepingulises maksumuses.

Lisa 22 Muud võlad

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Võlad tarnijatele	733 463	639 573
Võlad töövõtjatele	689 584	640 924
Võlad emattevõtte konsolideerimisgrupi ettevõtetele (lisa 27)	364 758	229 117
Intressivõlad	20 481	15 446
Muud viitvõlad	283 991	123 033
Kokku	2 092 277	1 648 093

Lisa 23 Maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Sotsiaalmaks	343 046	280 168
Üksikisiku tulumaks	152 241	131 390
Töötuskindlustusmaks	16 823	15 566
Kohustuslik kogumispension	9 869	9 392
Käibemaks	120 084	14 861
Erijuhtude tulumaks	124	395
Muud maksud	387	93
Ettevõtte tulumaks	1 767	0
Kokku	644 341	451 865

Lisa 24 Kasutusrent

Kontserni kasutusrendilepingutest tulenevad rendikulud olid alljärgnevad:

(eurodes)

	2017	2016
Sõidukite kasutusrent	440 359	387 539
Ruumide rent	95 656	83 461
Kokku	536 015	471 000

Rendilepinguid on võimalik ennetähtaegselt lõpetada enne lepinguperioodi tähtaja saabumist. Lepingutes ei ole sätestatud olulisi piiranguid vara kasutamisele.

Vastavalt rendilepingu tingimustele on rendilevõtjal lepingu tähtaja saabumisel eesõigus osta vara välja lepingus fikseeritud jääkväärtusega.

Lisa 25 Omakapital

Aktsiakapital

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Aktsiakapital	76 800	76 800
Aktsiate arv	12 000	12 000
Aktsiate nimiväärtus	6,40	6,40

Vastavalt ettevõtte põhikirjale on aktsiakapitali minimaalsuurus 76 800 eurot ja maksimaalsuurus 307 200. Aktsiakapital koosneb ühte liiki nimelistest lihtaktsiatest nimiväärtusega 6,4 eurot. Kogu aktsiakapital on sisse makstud. Seisuga 31.12.2016 olid äriseadustiku nõuded aktsiakapitalile täidetud.

Reservid

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Kohustuslik reservkapital	7 680	7 680
Põhivara ümberhindluse reserv	1 190 096	1 321 320
Kokku	1 197 776	1 329 000

Põhivara ümberhindluse reserv

Transpordivahendite ümberhindluse tulemusena moodustatakse põhivara ümberhindluse reserv. Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 vastas transpordivahendite jääkmaksumus juhatuse hinnangul nende õiglasele väärtusele.

Põhivara ümberhindluste reserv vähenes konsolideeritud finantsseisundi aruandes 2017. aastal 133 117 (2016: 100 621) euro võrra seoses müüdud transpordivahendite ümberhindluse reservi eemaldamisega finantsseisundi aruandest.

Kohustuslik reservkapital

Kohustuslik reserv moodustatakse vastavalt äriseadustiku nõuetele. Reservkapitali moodustatakse iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Reservkapitali tuleb kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni kohustuslik reservkapital moodustab vähemalt 10% ettevõtte aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumite katmiseks ja aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei tohi teha väljamakseid omanikele.

Dividendid

2017. ja 2016. aastal aktsionäridele dividende välja ei kuulutatud ega makstud.

Lisa 26 Tingimuslikud kohustised

Dividendide tulumaks

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31.12.2017 moodustas 5 178 897 eurot (31.12.2016: 4 315 376 eurot). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 1 035 779 eurot (31.12.2016: 863 075 eurot), seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 4 143 118 eurot (31.12.2016: 3 452 301 eurot).

Vastavalt Hansabuss AS arvelduskrediidi lepingule, laenulepingule ja liisingulepingute lisakokkuleppele on pank seadnud piirangu, mille kohaselt ei tohi ilma panga nõusolekute maksta dividendi, kui väljamakstav dividend ja sellelt dividendi maksja poolt tasumisele kuuluv tulumaks ületaks 50% majandusaasta kasumist.

Võimalikud maksurevisjonist tulenevad kohustised

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahvi.

Kontserni juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Tingimuslikud kohustised seoses kontserni kuuluvate ettevõtetega

Seisuga 31.12.2017 garanteerib Hansa Bussiliinid AS finantseerimisasutustele Samat AS, Hansabuss AS, Tutransauto SIA AIPS SIA ja Tukuma Auto SIA liisingu, laenu ning garantii kohustisi kokku summas 5 000 910 eurot. Seisuga 31.12.2016 oli Samat AS, Hansabuss AS Tukuma Auto SIA liisingu, laenu ning garantii kohustiste summa 3 285 000 eurot.

Hansabuss AS-i arvelduskrediidi ja käibekapitalilaenu tagatiseks on seatud kommertspandid Hansabuss AS ja tema tütarettevõtte Hansa Bussiliinid AS varadele kogusummas 5 590 000 (31.12.2016: 5 590 000) eurot.

Tukuma Auto SIA, Samat AS, AIPS SIA, Virāžas SIA ja Bauskas AO SIA aktsiatele on seatud aktsiapant.

Seisuga 31.12.2017 garanteerib Hansabuss AS solidaarselt koos emaettevõtte Hansa Grupp OÜ-ga emaettevõtte konsolideerimisgruppi kuuluva ettevõtte arvelduskrediidilepingut summas 450 000 (31.12.2016: 450 000) eurot.

Kontserni juhtkonna hinnangul pole teadaolevat informatsiooni, et käenduse osas peaks moodustama eraldise ning võiks olla tõenäoline käenduse muundumine finantskohustiseks.

Lisa 27 Tehingud seotud osapooltega

AS Hansabuss 2017. a konsolideeritud aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- emaettevõtte
- emaettevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted
- tegev- ja kõrgem juhtkond
- eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted

Ettevõtet kontrolliv isik on Neeme Tammis.

Kontserni ettevõtted on teinud seotud osapooltega alljärgnevaid tehinguid:

(eurodes)	2017	2016
Teenuste müük emaettevõtetele	4 875	6 607
Teenuste müük emaettevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele	340 112	50 221
Teenuste ost emaettevõtetelt	653 779	906 506
Teenuste ost emaettevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistelt ettevõtetelt	296 164	131 506

Antud laenud emattevõttele	125 000	0
Antud laenud emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele	0	80 000
Emattevõtetele antud laenude tagasimaksed	0	45 000
Saadud laenud emattevõttelt	70 000	0
Saadud laenud emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistelt ettevõtetelt	286 000	329 000
Laenude tagasimaksed emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele	0	90 000
Laenuintressid emattevõtetele	78	0
Laenuintressid emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele	6 047	3 511
Laenuintressid emattevõtetelt	19 996	20 087
Laenuintressid emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistelt ettevõtetelt	1 217	1 150

Nimetatud tehingutest tulenevate nõuete ja kohustiste saldod seotud osapooltega seisuga 31. detsember on alljärgnevad:

Nõuded	31.12.2017	31.12.2016
Nõue kontsernikontole (lisa 4, 16)	476 939	289 943
Emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvate teiste ettevõtete tasumata arved	81 945	930
Ettemaksed emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele	0	109 100
Laenud emattevõttele (lisa 4)	1 401 000	1 276 000
Laenud emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele (lisa 4)	80 000	80 000
Intressinõue emattevõttele	168 237	148 241
Intressinõue emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele	2 367	1 150
Kohustised	31.12.2017	31.12.2016
Emattevõttele tasumata arved (lisa 22)	268 945	174 883
Emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele tasumata arved (lisa 22)	95 724	54 234
Laenukohustis emattevõttele (lisa 21)	70 000	0
Laenukohustis emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele (lisa 21)	564 347	278 347
Intressikohustis emattevõttele	78	0
Intressikohustis emattevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvatele teistele ettevõtetele	18 346	12 298

Kontserni ettevõtete vahelistele laenudele ei ole seatud tagatisi.

Juhtkonna tasud

Kontserni ettevõtete juhatuse liikmetele arvestati aruandeaastal tasusid kogusummas 285 258 (2016: 158 727) eurot. Nõukogu liikmetele 2016. ja 2017. aastal ei ole tasusid arvestatud.

Kontserni ettevõtetel ei ole 31.12.2017 nagu ka 31.12.2016 seisuga oma juhatuse ega nõukogu liikmete ees potentsiaalseid kohustisi (sh lahkumishüvitised).

Lisa 28 Lisainformatsioon kontserni emaettevõtte kohta

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata esmased aruanded. Emaettevõtte esmaste aruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Tütarettevõtete kajastamist käsitlevaid arvestuspõhimõtteid on emaettevõtte eraldiseisvates esmastes aruannetes, mis on esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisana, muudetud vastavalt IAS 27 „Konsolideeritud ja eraldiseisvad raamatupidamise aruanded“ nõuetele.

Emaettevõtte eraldiseisvates esmastes aruannetes, mis on esitatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aruande lisadena, on investeringud tütarettevõtete, ühisettevõtete ja sidusettevõtete aktsiatesse kajastatud soetusmaksumuses, millest on maha arvatud vara väärtuse langusest tekkinud allahindlused.

Emaettevõtte konsolideerimata kasumiaruanne

(eurodes)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Müügitulu	5 962 241	5 502 226
Müüdud kaupade ja teenuste kulu	-4 350 753	-4 302 572
Brutokasum	1 611 488	1 199 654
Turustuskulud	-72 341	-66 525
Üldhalduskulud	-1 455 599	-1 348 989
Muud äritulud	210 474	74 748
Muud ärikulud	-73 546	-20 017
Kasum äritegevusest	220 476	-161 129
Finantstulud	2 593	9 623
Finantskulud	-109 495	-74 502
Aruandeperioodi puhaskasum	113 574	-226 008
Aruandeperioodi koondkasum	113 574	-226 008

Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
VARAD		
Käibevara		
Raha ja raha ekvivalendid	241 208	130 952
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	825 098	625 230
Ettemaksed	89 942	82 760
Varud	59 475	52 657
Käibevara kokku	1 215 723	891 599
Põhivara		
Investeeringud tütarettevõtetesse	3 359 547	2 222 312
Pikaajalised nõuded	960	16 960
Materiaalne põhivara	3 610 099	3 107 550
Immateriaalne põhivara	13 477	64 687
Põhivara kokku	6 984 083	5 411 509
VARAD KOKKU	8 199 806	6 303 108
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL		
Lühiajalised kohustised		
Intressikandvad võlakohustised	1 472 092	1 443 158
Muud võlad	844 309	663 942
Ettemaksed	7 448	14 172
Maksuvõlad	223 860	132 994
Lühiajalised kohustised kokku	2 547 709	2 254 266
Pikaajalised kohustised		
Intressikandvad võlakohustised	4 597 995	3 108 598
Pikaajalised kohustised kokku	4 597 995	3 108 598
Kohustised kokku	7 145 704	5 362 864
Omakapital		
Aksiakapital	76 800	76 800
Kohustuslik reservkapital	7 680	7 680
Põhivara ümberhindluse reserv	27 414	75 500
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (- kahjum)	828 634	1 006 272
Aruandeaasta kasum	113 574	-226 008
Omakapital kokku	1 054 102	940 244
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU	8 199 806	6 303 108

Emaettevõtte konsolideerimata rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2017	2016
Rahavood äritegevusest		
Ärikasum (-kahjum)	220 476	-161 129
Korrigeerimised:		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	528 127	457 088
Kasum (kahjum) põhivara müügist ja mahakandmisest	29 368	33 781
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-297 510	17 835
Varude muutus	-6 818	-6 377
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	253 584	-11 726
Rahavood äritegevusest kokku	727 227	329 472
Rahavood investeerimistegevusest		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-229 516	-1 831 678
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük	358 862	266 083
Tütarettevõtete soetus	-1 137 235	-1 020 000
Antud laenud	0	-181 000
Antud laenude tagasimaksed	106 000	140 071
Saadud intressid	3 290	46 843
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-898 599	-2 579 681
Rahavood finantseerimistegevusest		
Arvelduskrediidi muutus	-73 086	150 000
Saadud laenud	1 232 000	1 233 000
Laenude tagasimaksed	-245 900	-371 164
Laekumised kapitalirendi refinantseerimise tehingutest	315 626	1 935 314
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-848 489	-678 081
Makstud intressid	-97 436	-64 574
Makstud dividendid	0	-114 154
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	282 715	2 090 341
Rahavood kokku	111 343	-159 868
Raha ja raha ekvivalendid:		
perioodi alguses	130 952	292 876
suurenemine (- vähenemine)	111 343	-159 868
valuutakursi muutuste mõju	-1 087	-2 056
perioodi lõpus	241 208	130 952

Emaettevõtte konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

(eurodes)

	Aksia- kapital	Põhivara ümberrhindluse reserv	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 31.12.2015	76 800	138 614	7 680	943 158	1 166 252
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	-226 008	-226 008
Aruandeaasta koondkasum	0	0	0	-226 008	-226 008
Reservi mahakandmine põhivara müügil	0	-63 114	0	63 114	0
2016 aasta kokku	0	-63 114	0	-162 894	-226 008
Seisuga 31.12.2016	76 800	75 500	7 680	780 264	940 244
Eelmiste perioodide kasumi korrigeerimine	0	0	0	284	284
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	113 574	113 574
Aruandeaasta koondkasum	0	0	0	113 574	113 574
Reservi mahakandmine põhivara müügil	0	-48 086	0	48 086	0
2017 aasta kokku	0	-48 086	0	161 944	113 858
Seisuga 31.12.2017	76 800	27 414	7 680	942 208	1 054 102

Emaettevõtte korrigeeritud konsolideerimata omakapital:

	31.12.2017	31.12.2016
Emaettevõtte konsolideerimata omakapital	1 054 102	940 244
Tütarettevõtete bilansiline väärtus		
emaettevõtte konsolideerimata bilansis	-3 359 547	-2 222 312
Tütarettevõtete väärtus kapitaliosaluse meetodil	7 599 104	6 432 136
Kokku	5 293 659	5 150 068

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 17.07.2018

AS HANSABUSS (registrikood: 10230847) 01.01.2017 - 31.12.2017 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
HENRI AASLAV-KAASIK	Juhatuse liige	17.07.2018

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS-i Hansabuss aktsionäridele

Arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i Hansabuss ja selle tütaretevõtete (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitoritegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitoritegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub konsolideeritud majandusaasta aruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviitud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviitud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Eva Jansen-Diener
Vandeaudiitor, litsents nr 501

Heili Uustalu
Vandeaudiitor, litsents nr 630

AS PricewaterhouseCoopers

Tegevusluba nr 6
Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn
17. juuli 2018

Audiitorite digitaalallkirjad

AS HANSABUSS (registrikood: 10230847) 01.01.2017 - 31.12.2017 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
EVA JANSEN-DIENER	Vandeaudiitor	17.07.2018
HEILI UUSTALU	Vandeaudiitor	17.07.2018

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Sõitjate muu maismaavedu	49399	3956892	66.37%	Jah
Muud mujal liigitamata äritegevust abistavad tegevused	82991	978588	16.41%	Ei
Sõitjate muu kohalik liinivedu	49319	597191	10.02%	Ei
Sõitjate maakondadevaheline ja rahvusvaheline liinivedu	49391	429570	7.20%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6279080
Faks	+372 6713269
E-posti aadress	piret@hansagrupp.ee
Veebilehe aadress	www.hansabuss.ee